ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΕΤΟΣ Α'. Ἀθῆναι, τῇ 1 Ἰανουαρίου 1899. ΑΡΙΘ. 22—23.

ΕΥΤΥΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΜΑΜΜΩΝΑΣ

ΣΤΙΧΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ

Ο ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

Στὸν ἀδελφὸ Δ. Καλογερόπουλο

Τ' ἀθάνατο κινῶντας τὸ κεφάλι του
Γέλοιο πλατὺ σκορπίζει ὁ Ζεὺς περίφανος
Κι' ὅλος ἀστράφτει, μὰ ὁ θνητὸς 'ς τὴ δόξα του
Τὸ νὲ κυττάζει τρέμοντας.

Κάτω 'ς τὸ χῶμα ἁλυσωμένος στέκεται
Ὁ Προμηθεὺς, τὰ θολωμένα μάτια του
Ἀπὸ τὰ τόσ' ἀστροπελέκια, στρέφονται
Γεμάτα ὀργὴ 'ς τὸν Ὄλυμπο.

Κινοῦν τὴν ὕλη τὸ πλειὰ οὐράνιον αἴσθημα
Κ' ἡ θαυμαστὴ ἐπιστήμη, καὶ μιὰ δύναμις
Ἐνσαρκωμένη μέσ' 'ς τὴ μέση ρίχνεται
Τοῦ δούλου καὶ τ'ἀθάνατου.

Κι' ἀπὸ ψηλὰ πετιέται ἁγνός, ὁλόφωτος
Ὁ ποιητὴς μὲ τὴ χρυσῆ τὴ λύρα του,
Τοῦ Προμηθέως νὰ ψάλῃ τὴν ἀνάστασι
Καὶ τοῦ Διὸς τὸ θάνατο.

Στέφανος Μαρτζώκης.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ

Ὁ ἥλιος ἐβασίλεψε καὶ τὸ σκοτάδι πλάκωνε, ὅταν δύο ὁδοιπόροι—ἄνδρας καὶ γυναῖκα—φθάσανε 'ς τὴ Βηθλεέμ. Μὰ ἐξ αἰτίας τῆς περασμένης ὥρας, ποῦ δὲν μπορούσανε νὰ μποῦνε 'ς τὴν πολιτεία, πήγανε νὰ κονέψουνε 'ς ἕνα χάνι ποῦταν ἐκεῖ κοντά, νὰ φᾶνε κᾶτι καὶ νὰ περάσουνε τὴ νύχτα. Ἀλλὰ τὸ χάνι ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἄλλους ταξειδιώτες, ποῦ νυχτώθηκαν κι' αὐτοί, καὶ στάθηκε ἀδύνατο νὰ τοὺς δεχτοῦνε, τὴ γυναῖκα τοὐλάχιστον ποῦταν ἑτοιμόγεννη κι' ἀπὸ τοῦ δρόμου τὴν κούρασι δὲν μποροῦσε νὰ σταθῇ 'ς τὰ πόδια της.

Δὲν ξέρανε ποῦ νὰ πᾶνε, ἡ νύχτα προχωροῦσε, τὸ κρύο ἐπέρνασε τὰ κόκκαλα κι' ἀναγκαστήκανε νὰ τρουπώσουνε σὲ μιὰ μικρὴ σπηλιά, μέσα 'ς ἕνα παχνί, κι' ἐκεῖ ἀνάκατα μὲ τὰ ζῶα νὰ πλαγιάσουνε καὶ νὰ περάσουνε τὴ χειμωνιάτικη νυχτιά. Πρὶν ὅμως ὁ ὕπνος σφαλίσῃ τὰ μάτια τους, αἰσθάνεται ἔξαφνα ἡ γυναῖκα τὲς πρώτες ἐνόχλησες τῆς γέννας.

Ἀπελπισία !

Ἐκεῖ 'ς τὴν ἐρημιὰ καὶ τέτοια ὥρα ποῦθε νὰ ζητήσουνε βοήθεια; Τίνος νὰ φωνάξουνε; Ἀπὸ ποῦ νὰ ἐλπίσουνε συνδρομή ;

Κι' ἀπελπισμένος ὁ ἄνδρας παραστέκει ὀρθὸς τὴ γυναῖκα, ποῦ χάμου 'ς τὴ νοτεμένη γῆ, δίχως καμμιὰ περιποίησι, κοιλοπονᾷ !

* * *

Μακρυὰ 'ς τὸν κάμπο τὸν ἀπέραντο βόσκουνε κοπάδια ἀρνιὰ καὶ βώδια κι' ὁ γλυκὸς ἀντίλαλος τῶν κουδουνιῶν ἀνακατωμένος μὲ τὲς φλογέρες τῶν βοσκῶν χύνει ἁρμονικὴ μελῳδία 'ςτὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας.

Ξάφνω τὰ κοπάδια ταράζουνται κι' ἀφίνουνε τὴν ἥσυχη βοσκή τους κι'οἱ τσοπάνιδες τὴ φλογέρα. Φῶς θαμπωτικό, φῶς ὑπέρλαμπρο πλημμυρίζει τὸν ξάστερο οὐρανὸ κι' ἡ σκοτεινιασμένη πλάσι φωτίζεται καὶ λάμπει σὰν νὰ βγαίνανε ἄπειροι ἥλιοι. Γλυκὲς φωνὲς ἀόρατες, ὕμνοι οὐράνιοι, ψαλμῳδίες μελῳδικὲς γεμίζουν τὸν ἀέρα καὶ πέρα 'ς τοῦ κάμπου τὴν κοιλότητα φεγγοβολάει μιὰ πύρινη σκάλα γεμάτη ἀπὸ ἀγγέλους, ποῦ ἑνώνει τὴ γῆ μὲ τὸν οὐρανό !

Σαστισμένοι οἱ βοσκοὶ κυττᾶνε τὰ παράξενα τοῦτα σημεῖα καὶ παραιτῶντας τὰ κοπάδια τους τρέχουνε μὲ χαρὰ κι' ἀγαλλίασι 'ς τὸ μέρος, ποῦ φωνὴ προστακτικὴ τοὺς κράζει.

Φθάνουνε 'ς τὸ σπήλαιο, 'ς τῶν ὁδοιπόρων τὸ ταπεινὸ ἄσυλο καὶ σταματᾶνε, τὰ μάτια τους θαμπόνονται, γέρνουνε τὰ κεφάλια καὶ πέφτουνε 'ς τὰ γόνατα !

Μέσα ἐκεῖ ἡ ἄγνωστη γυναῖκα, ποῦ γιὰ δαύτην δὲν βρέθηκε ἀποβραδὺς 'ς τὸ χάνι μιὰ θέσι, σπαργανόνει τὸ βρέφος της, ποῦ τὸ τριγυρίζουνε ἑκατομμύρια ἀγγέλοι καὶ τό δοξάζουνε καὶ τὸ ὑμνολογᾶνε, καὶ ὁποῦ ἐπάνωθέ του εἶνε διάπλατος ὁ φωτοστόλιστος οὐρανὸς καὶ ὁ θρόνος τοῦ Πατέρα κατεβαίνει γιὰ κούνια τοῦ Παιδιοῦ !

— «Ἐμπρὸς» λένε οἱ ἀγγέλοι 'ςτοὺς βοσκούς. «Ἐλᾶτε νὰ φιλῆστε τοῦ Νεογέννητου τὰ πόδια. Χαιρετῆστε τὸ λυτρωτή σας καὶ πηγαίνετε νὰ κηρύξετε 'ς τὸν κόσμο τὴ σωτηρία του».

* * *

Χριστὸς γεννᾶται !

Ὁ οὐρανὸς ἀνοίγεται κι' ἀγκαλιάζει τὴ γῆ.

Χριστὸς γεννᾶται !

Ἡ νύχτα γίνεται μέρα. Ἄστρο προβαίνει 'ς τὴν Ἀνατολὴ καὶ μὲ τὸ φωτεινό του δρόμο ὁδηγάει Μάγους καὶ Λαοὺς 'ςτὸ ταπεινὸ τὸ σπήλαιο.

Χριστὸς γεννᾶται !

Ὁ κόσμος ἀλλάζει ὄψι. Ἀπ τὸ πρῶτο κλάμμα τοῦ θεϊκοῦ βρέφους γέλιο καὶ χαρὰ σκορπιέται 'ς τὴ θλιμένη χτίσι, κι' εἰς τὸ πρῶτο ἀνάσασμα τοῦ Νηπίου συντρίβονται εἴδωλα, κλονίζονται θρόνοι, πέφτουνε φιλοσοφίες καὶ θρησκεύματα.

Χριστὸς γεννᾶται !

Διαλύεται ἡ πλάνη κι' ἁπλώνεται ἀγάπης καὶ πολιτισμοῦ σημαία, ποῦ καλεῖ 'ς τὸν ἴσκιο της τοὺς πλανεμένους λαούς.

Χριστὸς γεννᾶται !

Οἱ πρωτόπλαστοι λυοῦνται ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ἁμαρτίας τους, τὸ μεσότοιχο πέφτει, ἡ ἀνθρωπότης γνωρίζει τὸν ἀληθινὸ Θεό της καὶ συχωριέται ἀπὸ τὸν Πλάστη της.

* * *

«Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ».

Ψάλλουνε τὰ ἑκατομμύρια τῶν Ἀγγέλων καὶ τὸ Ἄπειρο παραστέκει μὲ ὅλη του τὴ δύναμι καὶ τὴ δόξα 'ς τὸ ταπεινὸ σπήλαιο, ποῦ σὲ μιά του ἄκρη..... Χριστὸς Γεννᾶται ! ..

Ἀνδρέας Α. Ἀβούρης.

ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΣ

Ἦτο πρώτη Ἰανουαρίου ποῦ τὸν πρωτοσυνήντησα. Εἰς τὴν νεότητά του θὰ ἦτο Ἀπόλλων.

Μαλλιὰ καὶ γενειὰς κατάλευκα ἑνοῦντα καὶ συγχέοντα τοὺς βοστρύχους των, δέρμα σχεδὸν ῥοδόχρουν ἀλλὰ ῥυτιδωμένον ὡς συνεπτυγμένη μεμβράνη· ὁ χρόνος δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐξαλείψῃ ὅλα τὰ δείγματα τῆς καλλονῆς του· μόνον εἰς τὸ βλέμμα εἰκονίζετο ζωντανὸν τὸ τέλος μιᾶς ζωῆς· ὅπως θαμπὰ θαμπὰ λάμπει τοῦ ψαριοῦ τὸ μάτι, οὕτω ἐσκοτείνιαζε καὶ ἡ γαλανάδα τῶν μεγάλων του ὀφθαλμῶν. Δασεῖαι ὀρρῦς, ὡς δύο μικροσκοπικὰ τεφρόλευκα νέφη ἐπεκάθηντο τοῦ μετώπου του καὶ ἐσκίαζον τὸ πλαίσιον τῶν καταλεύκων του βλεφάρων.

Τὸ στῆθός του ἐκοιλαίνετο καὶ ἐκυρτοῦτο ἡ ῥάχις του ὡς τοῖχος ἐρειπίου ἑτοίμου νὰ καταρρεύσῃ· οἱ πόδες του. ἀπολέσαντες τὴν εὐθύτητά των καὶ τὸ στερρόν των βάδισμα ἐσχημάτιζον δύο στρεβλὰς καμπύλας, τρεμούσας ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἐρειπίου τὸ ὁποῖον ὑπεβάσταζον. Καὶ ἦτο βαρὺ τὸ ἐρείπιον, διότι ἔκλειεν ἐντὸς τῶν σαρκίνων ῥακῶν του ὀγδοήκοντα ἐτῶν ἀγωνίας καὶ θλίψεις.

Ὄχι, ὁ γέρος μου δὲν ἦτο εὐτυχής, δὲν ὑπῆρξεν οὔτε ἥσυχος εἰς τὸν βίον του.

Καὶ κύπτων τώρα ὑπὸ τὴν πίεσιν τοῦ χρόνου καὶ τῶν στερήσεων, ἐναγωνίως σύρων τὰ ῥάκη μὲ τὰ ὁποῖα τὸν ἔχει περιβάλλει ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ περισσεύματος, βαδίζει μόλις μετακινούμενος καὶ στηρίζων τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ λευκοῦ πεζοδρομίου, ὡσανεὶ ἀναζητῶν τὰς ἀπολεσθείσας ἡμέρας του.

Εἰς τὸ σῶμά του τὸ χάσαν ὅλας του τὰς γραμμάς, εἰς τὸ βλέμμα του τὸ ὁποῖον δὲν διατηρεῖ πλέον καμμίαν ἀκτῖνα, εἰς τὴν μορφήν του τὴν ὁποίαν εἰρωνεύεται ἀσπλάγχνως ἡ ἐξαντληθεῖσα καλλονή του, νομίζεις ὅτι βλέπεις τὸν χειμῶνα προσπαθοῦντα νὰ σύρῃ τὰ εὐρωτιῶντα μέλη του ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ πεζοδρομίου.

Καὶ σκέπτεσαι ὅτι αἱ πλάκες ἐκεῖναι θὰ ἐξετέλουν καλλίτερον τὸν προορισμόν των ἂν ἦσαν ἄνωθεν αὐτοῦ.

Μὴ τὸν ἐρωτήσητε ποῦ πηγαίνει, διότι οὔτε γνωρίζει πλέον οὔτε δύναται νὰ σᾶς ἀποκριθῇ.

Μίαν μόνον λέξιν κατορθώνει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἐκπέμπῃ, μόλις ἀκουομένην καὶ αὐτήν, ἀπὸ τὰ συσπώμενα χείλη του.

Ὤ, πῶς ταράττει τὴν ἡσυχίαν τῶν διαβατῶν ἡ εἴρων αὐτὴ ἐπίκλησις πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν των !

Τὶ εὐτυχὴς ποῦ θὰ ἦνε ὁ κόσμος ὅταν θὰ παύσῃ νὰ ἔχῃ ἐπαίτας !... Τότε θ' ἀπαλλαχθῇ ἀπὸ τόσους.... φιλανθρώπους.

— Ἐλεημοσύνη !

Καὶ περνᾷ χωρὶς νὰ σταματήσῃ.

Τόσον εἶνε βέβαιος ὅτι ἡ ἀθλία του ὕπαρξις ἐνοχλεῖ τοὺς ὁμοίους του.

Τὸν ἐκράτησαν ἐνίοτε μερικοὶ διὰ νὰ τὸν ἐλεήσουν.

Ποτὲ αὐτὸς δὲν ἐκράτησε κανένα.

Ἡ Εὐτυχία ἔχει καὶ αὐτὴ τὰ δικαιώματά της, καὶ δὲν εἶνε ἐπιτετραμμένον εἰς τὴν εὐγενῆ Ἀθλιότητα νὰ τὴν παρενοχλῇ... Ὄχι, οἱ εὐδαίμονες εἶνε ὀλίγιστοι· ἂς μὴ τοὺς ταράττωμεν, ἵνα παρηγορώμεθα, ὅτι ὑπάρχει κάπου καὶ ἡ εὐδαιμονία.

Ἄ, γέρο, εἶσαι ἄχρηστος πλέον· μὴ ἐνοχλῇς τὴν ἠρεμίαν τῶν χρησίμων.

Ὁ γέρος μου τὸ γνωρίζει καὶ περνᾷ.

Ἕνα παιδάκι τοῦ σφυρίζει εἰς τὸ οὖς μὲ τὴν πρωτοχρονιάτικη σφυρίχτρα του.

Ἀλλ' ὁ γέρος περνᾷ ξένος πρὸς ὅλα ὅσα συμβαίνουν γύρῳ του.

Μήπως ἀκούει τὰς ἐκρήξεις τῆς παιδικῆς χαρᾶς. μήπως ὁ θροῦς ὁ μεταξόηχος τῶν ἐνδυμάτων μιᾶς διερχομένης καλλονῆς δύναται νὰ ἀντιχήσῃ εἰς τὰ φραγμένα του ὦτα, μήπως τὸ μῦρον, ὅπερ ἀρῆκε πτερυγίζον ὀπισθέν της δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς ὀσφρήσεώς του ;

Ἐκεῖνα ποῦ μᾶς καθιστῶσι ζῶντας, ὄντα ἔμψυχα, ἀνθρώπους, ὑπάρξεις ἐν συνειδήσει, ἔχουν δραπετεύσει πλέον ἀπὸ τὸν σκελετὸν ἐκεῖνον... Τὸ περιεχόμενον ἐξηντλήθη· ἔμεινε μόνον τὸ σκεῦος, τὸ ὁποῖον θὰ θραυσθῇ αὔριον καὶ θ' ἀπορριφθῇ ὡς ἄχρηστον κέλυφος ῥοφηθέντος ᾠοῦ.

Πρὸς τὸν ὑπόλοιπον κόσμον, πρὸς τὴν ζωήν, τὸν συνδέει πλέον μία μόνη λέξις.

— Ἐλεημοσύνη !

Ἀλλὰ τίς θὰ δυνηθῇ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὁ γέρος μου δὲν εἶνε εὐτυχὴς ὅταν τὴν προφέρῃ, ἀφ' οὗ δύναται ἀκόμη κᾶτι νὰ προφέρῃ, καὶ μάλιστα ὅταν καταδέχεται νὰ τὸν ἀκούσῃ κάνείς.... Ἄ, ἔχει λοιπὸν ἀκόμη δικαιώματα ἐν τῷ κόσμῳ· τοῦ ἐπιτρέπεται κᾶτι νὰ ζητῇ ἀκόμη· κᾶτι ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἀκόμη....

Καὶ τὸ φυλάττει μετὰ στοργῆς αὐτὸ τὸ ῥάκος, δι' οὗ πείθει ἑαυτὸν ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ζῇ.

Καὶ τὸ προφέρει θαρρεῖς μυστικά, ἐν ᾧ περνᾷ τὸ κατάλευκον πεζοδρόμιον. Εἶνε πολύτιμον, διότι εἶνε τὸ τελευταῖον ποῦ εἶχε· ὅταν καὶ αὐτὸ χαθῇ δὲν θὰ ἔχῃ πλέον καμμίαν θέσιν μεταξὺ τῶν ζώντων.

Τὸν πλησιάζω καὶ τοῦ ῥίπτω ἓν νόμισμα.

Κλείει χεῖρα σκελετοῦ καὶ ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς διὰ νὰ μὲ ἴδῃ.

Νομίζεις ὅτι θέλει ν' ἀποτυπώσῃ εἰς τὴν μνήμην του τοὺς τελευταίους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι ἐφάνησαν ἐνδιαφερόμενοι περὶ αὐτοῦ.

Ἀλλὰ ἡ κεφαλή του δὲν δύναται ν' ἀνυψωθῇ μέχρι τῆς ἰδικῆς μου.

Δὲν μὲ εἶδε.

* * *

Ἦτο τριακοστὴ πρώτη Δεκεμβρίου ὅταν τὸν συνήντησα τελευταῖον.

Ἔφερε καλλίτερα ἐνδύματα καὶ δὲν ἐβάδιζε μόνος.

Τὰ ἐνδύματα ἐκεῖνα τοῦ ἐδόθησαν ἀπὸ κάποιαν ἄγνωστον χεῖρα, καὶ ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἐπέβαινεν ἁμάξης....

Εἷς ἱερεὺς προηγεῖτο, δύο τρεῖς περίεργοι ἠκολούθουν.

Εἶχε λείψει ἡ ἀγωνία του μὲ τὸ ψυχορράγημα τοῦ ἔτους ἐκείνου.

Ἐνεθυμήθην τότε τὴν μοναδικήν του λέξιν.

— Ἐλεημοσύνη !

Καὶ ἐπλησίασα.

Τὸρα ἡ κεφαλή του ἀντίκρυζε τὴν ἰδικήν μου.

Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν μὲ εἶδε.

Ἠλ. Ι. Οἰκονομόπουλος.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΕΣ

Ἦτο τὸ 1888.

Μόλις εἶχον ἐπιστρέψῃ ἐκ Βενετίας, εἰς ἣν μὲ ὡδήγησεν ἡ προστατευτικὴ εὐμένεια τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ ἡ φαντασία — φαντασία εὐαισθήτου μαθητοῦ τῆς δ'. γυμνασιακῆς τάξεως — εἶχεν ἀποτυπώσῃ ἐν αἰγλήεσσῃ εἰκόνι τῆς πολυϋμνήτου πόλεως τὰς ἀναμνήσεις, μεθύουσα εἰς τὰς ὀνειροπόλεις ἐξάρσεις τῶν μυθολογικῶν της ἱστορημάτων καὶ ἐνθουσιῶσα πρὸ τῶν γοητευτικῶν ἀπομνημονευμάτων τῶν ρωμαντικῶν της εἰδυλλίων.

Εὐπρόσβλητος ἡ καρδία τῶν παλμῶν τῆς σφριγηλῆς ἥβης εἶχε διανοιχθῇ πρὸ τῆς φαντασμαγορικῆς ἐκείνης ἀριστοτεχνίας τῆς φύσεως καὶ τῆς τέχνης καὶ προσεπάθησε νὰ συναποκομίσῃ ὅλην τὴν θερμότητα τοῦ πάθους, ἥτις εἶχε διαμορφώσῃ τὴν ἱπποτικὴν γενεὰν τῆς μεσαιωνικῆς δραματουργίας.

Ἡ ἀντίληψίς μου εἶχε προσλάβῃ τὰ ἀποτυπώματα τοῦ ἰδεώδους, ἅπερ ἐξωτερικεύοντο διὰ κομψῆς παραστατικότητος ἐν τῇ γλυκείᾳ ἐκείνῃ ἁρμονίᾳ, ἥτις ἐπεχύνετο ἐπὶ τοῦ βασιλείου ἐκείνου τῶν ἐσθεσμένων πόθων.

Καὶ τὸ ὑπνῶττον μεγαλεῖον τοῦ κυριαρχικοῦ κλέους μοὶ προσείλκυε τὸν θαυμασμὸν καὶ αἱ σελίδες τῆς πολεμικῆς του βίβλου μοὶ ἐνεφανίζοντο πυκναί, γέμουσαι πολυδαιδάλων ἀγώνων, οὓς εἶχον προορίσῃ διὰ τὴν ἀθανασίαν, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἡ ἠχὼ λυρικωτάτης μελῳδίας μοὶ ἀφύπνιζε τοὺς ρεμβασμοὺς καὶ εἰσέδυον εἰς τὰ βάθη τῆς λησμονηθείσης ζωῆς τοῦ πολυτίτλου ἐκείνου κόσμου τῶν ὀνείρων καὶ τῶν ἐνδαλμάτων.

Γόησσα ἀνεπτεροῦτο πρὸ ἐμοῦ ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρωτικῶν ἐμπνεύσεων, αἵτινες τοσοῦτον ἐπέδρασαν ἐπὶ τοῦ αἰσθηματικοῦ ἐκείνου λαοῦ καὶ ἡ ἐλεγειακὴ ἀναπαράστασις τῆς εἰδυλλιακῆς του ἱστορίας ἐνεφανίζετο ἐκφραστικὴ καὶ γόησσα παρὰ τὰ καθεύδοντα ἐρείπιά της.

Καλλυντικὴ πλαστικότης μιᾶς ἰδιοτρόπου φύσεως, ἐζωογόνει τὴν ἐπιπλέουσαν ἐκείνην μεγαλούπολιν καὶ τὰ κύματα μόλις κινούμενα ὑπὸ τῆς εὐδρόσου ποντιάδος ἠρέμα, ἐφίλουν τὸ κράσπεδον τῆς ἐνδόξου λήθης, ἥτις εἶχε περικαλύψῃ τὸν ὁρίζοντα, ὅστις ἄλλ τε ἐφώτιζε τὰ τρόπαιά της.

Καὶ ὁ πέπλος τῆς εἱμαρμένης σαβανώσας τὸ πάνθεον ἐκεῖνο τῆς θριαμβευούσης ὑπεροχῆς, παρίστα πλέον ἄφωνον καὶ κατηφῆ νεκρόπολιν τοῦ παρελθόντος, ἐν ᾗ τὸ παρὸν μόλις ἠδύνατο νὰ ἐμφυσήσῃ πνοήν, σβεννυμένην μετ' ὀλίγον πρὸ τῶν ὑπερηφάνων ἐπάλξεων, ἐν αἷς ἐπλανᾶτο τὸ γιγαντιῶδες πνεῦμα τῶν οἰχομένων εὐτυχιῶν.

* * *

Ἀλλὰ παρὰ τὰς κοινὰς ταύτας ἐντυπώσεις ἐπισκέπτου καὶ προσκυνητοῦ, θεατοῦ καὶ παροδίτου, παρὰ τὴν εἰκονικὴν ἐκείνην εὐμορφίαν, δι' ἧς ἀπηθανατίζετο ἡ τέχνη, διὰ τῶν δουκικῶν ἀνακτόρων καὶ τῶν γεφυρῶν, τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν πλατειῶν, τῶν ἀγαλμάτων καὶ τῶν οἰκοδομημάτων, τοῦ περιλαλήτου ναοῦ τοῦ ἁγίου Μάρκου καὶ τῶν ἀναμνηστικῶν θριαμβευτικῶν μνημείων, μία κρυφία διαμαρτυρία, ἐν βαθὺ παράπονον μὲ ἠνάγκαζε νὰ καταφρονήσω τὸν πλοῦτον ἐκεῖνον τὸν κοσμοκράτορα καὶ ἐπ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ θεωρηθῶ βέβηλος ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς μου, νὰ ἐπιθέσω ἀναθεματικὴν σφραγῖδα.

Ἦτον ἡ αὐθόρμητος καὶ στιγμιαία ἐπιθυμία μου ἐκείνη, διεγείρουσα ὅλην τὴν ἐθνικήν μου ὑπερηφάνειαν, ὅλον τὸν ἐγωϊσμὸν τῆς καταγωγῆς μου, διὰ νὰ σεβασθῶ πλειότερον τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος μου, παρὰ τοὺς τάφους τῶν μεγάλων της καταπτωτῶν.

Καὶ τὸ θέαμα ἐκεῖνο τὸ πανοραματικόν, ἀπώλεσεν ἀμέσως τὴν αἴγλην του, κατηφεῖς δὲ ἀποχρώσεις προσέδιδον αὐτῇ πένθιμον ἐκφραστικότητα, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι ὁ ἄψυχος ἐκεῖνος κολοσσὸς συνησθάνθη τὴν ἀδυναμίαν του πρὸ τῆς σκέψεώς μου, τοῦ ν' ἀπολογηθῇ ἢ τοῦ νὰ ζητήσῃ λόγον τῆς τοιαύτης μου καταφορᾶς.

Καὶ ἡ ψυχική μου ὀδύνη, καὶ τὸ ἄλγος τὸ ἀσπαῖρον τοῦ πυρετοῦ, ὅστις διαθερμαίνει τὰ συναισθήματα τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπρεπείας, ἐδημιούργησεν ἐν ἐμοὶ ἀναβρασμὸν καὶ πόνον, ἀφοῦ ἐν μέσῳ τῶν κειμηλίων ἐκείνων τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ θησαυροῦ, ἠγείροντο ἐνταῦθα μὲν χάλκινοι ἵπποι τῆς Κορίνθου, ἐκεῖ δὲ οἱ πελώριοι λέοντες τοῦ Πειραιῶς * καὶ κομψοτεχνήματα γλυπτικῆς προγονικῆς, ἐν πληθύϊ περικοσμοῦντα τὸ ὑπέρλαμπρον ἐκεῖνο πλαίσιον τῆς εἰκόνος τῆς σιγησάσης ἱστορίας.

Καὶ ἡ στυγνὴ περίοδος τῶν μελανῶν ἐθνικῶν σελίδων, ὅτε ἀποτρόπαιον τὸ πεπρωμένον, ἀχαλίνωτον ἐν τῇ καταστρεπτικῇ αὐτοῦ ὁρμῇ, διέχεε τὴν κατήφειαν καὶ τὸν μαρασμὸν εἰς τὴν πατρίδα τῶν πανελλήνων, καὶ τὸ χρυσοῦν σέλας τῆς ἀθανασίας, βυθισθὲν εἰς τὴν ἐσχατιὰν τοῦ δύοντος κόσμου τῶν θαυμάτων καὶ τῶν ἐκπλήξεων, εἶχεν ἀφήσῃ τὰς ὑστάτας αὐτοῦ ἀναλαμπάς, τὰς ἀσθενεῖς ἐκείνας τῆς ἐκπνεούσης λάμψεως ἀκτῖνας, αἵτινες μόλις ἠδύναντο εὐλαβῶς νὰ περιβάλλωσι τὰ καταρρέοντα τῆς ἀριστοτεχνίας κειμήλια.

Καὶ ὁ παγετώδης ἐκεῖνος καὶ ἀποτρόπαιος αἰὼν τῆς ἐθνικῆς ἀφανείας, εἰς ἣν ἐρρίφθη ἡ γενεὰ τῶν θριάμβων, ἀποκαμοῦσα ὑπὸ τοῦ φορτίου τῆς τεραστιαίας της δόξης, ἀπετύπωσε τὰ ἴχνη τῆς ἀσεβείας του διὰ τῶν βεβήλων χειρῶν τῆς ἱεροσυλίας, ἥτις προσεπάθησε ν' ἀπογυμνώσῃ τὸ ἔδαφος τὸ γιγαντογόνον, πάσης εὐγενοῦς ἀναμνήσεως τῶν εὐτυχῶν του ἡμερῶν.

* * *

Καὶ ὁ πολιτισμός, ὡς ὠνομάζετο τότε ἡ ἀγρία τῆς Δύσεως βαρβαρότης, λάγνος ἐν τῇ σεμνοτύφῳ αὐτοῦ δράσει, ἀκαταγώνιστος ἐν τῇ θηριωδίᾳ ἣν ἐνέκλειεν εἰς τὰ χρυσοστόλιστα στήθη τῶν γενναίων ἱππότῶν, ἐπεσφράγιζε τὰς συντελουμένας κακουργίας καὶ δὲν ἠκούσθη ὡς ἐκ τούτου σεμνή τις καὶ ἔντιμος διαμαρτυρία, τῆς εὐγνωμοσύνης δεσμευμένης καὶ αὐτῆς εἰς τὸ ἅρμα τῶν στρατηλατῶν, καὶ φερομένης ὡς πτῶμα οἰκτρὸν ἀνὰ τὰς ἀχανεῖς ἐκτάσεις τῶν παντοειδῶν φραγκικῶν κατακτήσεων.

Ἀθέμιτος σειρά, ἐν πολεμικῷ βρασμῷ, δημιουργημάτων ἐλεεινῶν, συνεταύτιζε τὴν δρᾶσιν αὐτῆς μετὰ τῆς γενικῆς διαρπαγῆς, μέχρις ὅτου τὸ κριερὸν πλήρωμα τοῦ χρόνου ἀπηθανάτισε τὸν τερατουργήσαντα μισελληνισμὸν διὰ τῆς βόμβας τοῦ Μοροζίνη.

* * *

Καὶ ἡ πόλις τῶν ἐρώτων, τῶν εἰδυλλίων καὶ τῶν στεναγμῶν, τῶν ἐλεγειακῶν τραγῳδιῶν, ἡ πόλις τῶν αἰωνίων ἀσπασμῶν καὶ τῆς ρωμαντικῆς μέθης, ἐνεφανίζετο τότε πρὸ ἐμοῦ, ὡς ἀπέραντον φρούριον ἐγκλεῖον οὐχὶ τιτανομάχους Κύκλωπας, ἀλλὰ δημίους τιτλοφορουμένους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν πριγκίπων καὶ δουκῶν καὶ ἱππότῶν καὶ παντὸς εἴδους δογῶν.

Καὶ τὰ ἐμβλήματα καὶ τὰ οἰκόσημα, ἐρ' ὧν ὑπερήφανος ἵστατο ὁ πτερωτὸς λέων, μετεβάλλοντο εἰς συντρίμματα θραυόμενα πρὸ τῆς στήλης τοῦ ἀναθέματος.

Καὶ ὅμως ἡ μετάνοια δὲν ἔσεισεν ἀκόμη τὸν τάφον τῶν μεγάλων ἐκείνων τυμβωρύχων, ὅπως διὰ τοῦ θανάτου των ὑπομνήσωσι τοῖς ἐπιγιγνομένοις τὸ καθῆκον τῆς τιμῆς.

Δὲν ἠκούσθη ἡ φωνὴ τοῦ Ἅδου ἐκσπῶντος διὰ τῶν μαυσωλείων των διὰ βροντώδους κηρύγματος ἐπιτάσσοντος τοῖς ἀπογόνοις, ὅπως ἀποδώσωσι τὸν διαρπαγέντα θησαυρὸν εἰς τοὺς κτήτοράς του.

* * *

Ἤδη ὁ Παρθενὼν ὁ θεῖος διαμένει πάντοτε τετραυματισμένος.

Βωμός, ἔνθα ἡ λατρεία ἡ ἔνθεος, ἐναποθέτει τὸν λιβανωνὸν τῆς παγκοσμίου πίστεως.

* Περὶ τούτων ἴδε καὶ ἡμετέραν μελέτην «Ἑλλ. Ἀ.» 1831 φυλ. 3.

Ἀλλὰ καὶ ἐπίτηδον βῆμα ἀπὸ τοῦ ὁποίου αἰωνίως θὰ ἐκπέμπεται πρὸς τὴν ὑπὸ τοὺς πολυτίμους καὶ πανενδόξους τάφους ἐξορισθεῖσαν ἀσέβειαν, ἡ ἀρὰ τοῦ ἀληθοῦς καὶ ἐντίμου πολιτισμοῦ.

Αἰωνίως! μέχρις ὅτου ὁ ἑλληνικὸς ἥλιος φωτίσῃ τὴν ἐκπατρισθεῖσαν καλλιτεχνίαν, ἐν τῇ πατρῴᾳ γῇ.

Η.

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

Θεὸς γεννιέται καὶ δείχνεται ἀστέρι
καὶ στῶν σοφῶν τὰ μάτια,
καινούργιο δρόμο τοὺς δείχνει, σὰν χέρι
μέσα ἀπ' τὰ οὐράνια πλάτια.

Καὶ τρέχουν πίσω του σὰν δοῦλοι οἱ μάγοι,
τοῦ ἀληθινοῦ ζητιάνοι,
φέγγουν σκοτάδια καὶ λυώνουνε πάγοι,
ντροπὴ κι' αἰώνων πλάνη!

Φεγγοβολεῖ τὸ βρέφος π' ἀντικρύζουν
μ' ἀχτιδωτὸ στεφάνι!
γονατιστοὶ στὸ λυτρωτὴ χαρίζουν
σμύρναν, χρυσόν, λιβάνι,

Θεὸς γεννιέται καὶ δείχνεται ἀστέρι
καὶ στῶν σοφῶν τὰ μάτια.
Σημαία ὑψώνεται ἀπὸ ἕνα ἅγιο χέρι
μέσα στὰ οὐράνια πλάτια.

Σημαία ὑψώνεται σ' ἄπαρτο κάστρο
σὲ κόσμον ἄψυχο, ξένο,
καὶ λάμπει ἀτέλειωτα τῶν μάγων τ' ἄστρο
σιμὰ στὸν Σταυρωμένο!

Χρ. Βαρλέντης.

ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΧΘΕΣ, ΟΦΘΑΛΜΟΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Ἡ ζωὴ ἐπλήρου τὸν βίον· διηνεκὴς δρᾶσις ὑπεβοήθει καὶ ἐζωογόνει τὸ σῶμα. Ἡ ψυχή, ἀγαθή, εὔελπις, ἐπτερύγιζεν ἀνὰ πᾶν εὐγενὲς καὶ ὡραῖον. Ἡ καρδία πλήρης θείου πυρὸς καὶ ἐφέσεων, ἠσθάνετο τὸ γόητρον ἐκεῖνο ὅπερ προσδίδει ἡ ἠθικὴ εὐχαρίστησις τῆς ἐπληρώσεως πάντων τῶν καθηκόντων, ἡ ὑπ' αὐτῆς ἐπιδαψιλευομένη φιλία, γλυκύτης καὶ χάρις, πρὸς πᾶν ἄξιον τῶν ὡραίων αὐτῶν παροχῶν, καὶ τὸ σοβαρὸν συναίσθημα τῆς ὑπάρξεως εὐγενῶν ὁρμῶν ἐν τῷ στήθει, ἀνταναχλωμένων διηνεκῶς εἰς δύο ὡραίους ὀφθαλμούς. Λαμπυρίζοντες, ἀμυγδαλόσχημοι, φωτοβόλοι, ἀεικίνητοι, καί ποτε ρεμβώδεις, ἢ ἁπλανῶς προσηλούμενοι ἀναλόγως τῶν σκέψεων τῶν διακυμαινουσῶν τὸ πνεῦμα, αὐτοί, ἀπετέλουν τὸ μόνον χαρακτηριστικὸν τὸ καλλύνον πρόσωπον γλυκύ, μελαγχολικόν, ἀλλ' ὄχι ὡραῖον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνοι, ἔλεγον δι' ἑνὸς βλέμματος ὁλόκληρον ἀπάντησιν, ἐνεκατοπτρίζετο εἰς αὐτοὺς ὁ ἔνδον κόσμος, καὶ διεφαίνετο τὸ ἀγνὸν τῆς ψυχῆς, τὸ ἄδολον τῆς καρδίας.

Ἐπῆλθεν ὁ πόνος, τὸ ἄλγος συνέσπα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου, συνεκλόνιζε τὸ σῶμα, ἀφῄρει μέρος τῆς ζωῆς, καὶ μὲ βῆμα βαρύ, σιδηροῦν, κατέκτα ἐν τῷ σώματι ἔδαφος. Ὀφθαλμοὶ κοιλανθέντες ἐκ τοῦ πόνου καὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ σώματος, προσέλαβον τὴν ἰόχρουν ἐκείνην σκιάν, ἣν ἀποκτῶσιν ὅταν δαίμων κακὸς συνταράσσῃ τὸ σῶμα ὅταν ὀδύνη κάμπτῃ τὴν ψυχὴν καὶ ἀναγκάζει τὰ βλέφαρα βαρέως καταπεπονημένα νὰ κλείωνται ἀεννάως, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ φαιόχροες ἁπλανεῖς, ἐσβεσμένοι, νὰ μὴ διακρίνωσί τι.

Μετατροπὴ ἀπαισία! Ἡ μόνη καταφανὴς κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θυέλλης, καὶ τὸ μέτρον τῆς ἀναβιώσεως ἢ ἀπελεύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐκ τοῦ κόσμου.

Ἀλγεῖς; Οἱ ὀφθαλμοὶ παραμένουσι κλειστοί. Καταπαύει ὁ πόνος; Ἀνοίγονται, ἡ ζωὴ ἀναφαίνεται, καὶ τάσις τις πρὸς ἀναθάρρυνσιν ἐκδηλοῦται ἀμέσως ἐν αὐτοῖς.

Φοβεῖσαι; Ἐκπλήττεσαι; Ἀνοίγονται ὑπερμέτρως.

Χαίρεις; Σπινθηροβολοῦν, κλαίουν!

Λυπεῖσαι; καταπίπτουν τὰ βλέφαρα.

Σκέπτεσαι; καὶ αὐταὶ αἱ βλεφαρίδες συσφίγγονται οἱωνεὶ καθιστάμεναι φύλακες φρουροὶ τῶν σκέψεων σου, ὅπως μὴ διαφύγωσιν αὗται!

Παρῆλθεν ὁ πόνος, ἐκόπασεν ἡ θύελλα, ἀλλ' ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς παραμένουσι καταφανῆ ἔτι τὰ ἴχνη αὐτῆς. Πλαισιούμενοι ὑπὸ μελανῆς στεφάνης, κεκμηκότες, παραμένουσιν καὶ μετὰ τὴν καταιγίδα κλειστοί, ἔχοντες ἀνάγκην τῆς εὐεργετικῆς ἐκείνης ἡμινάρκης, τῆς παρεμπιπτούσης μεταξὺ τοῦ σάλου καὶ τῆς γαλήνης. Ἡ ἠρεμία ἣν ἐπιζητοῦσι θ' ἀποδώσῃ αὐτοῖς τὰς ἀπολεσθείσας δυνάμεις· ἡ ἀκινησία θ' ἀνακουφίσῃ αὐτοὺς καὶ αἱ ἀναδιδόμεναι τέως ὑπ' αὐτῶν ἀναλαμπαί, θ' ἀναλάβωσι μείζονα ἔντασιν, ἀρκούντως χαρακτηρίζουσαν τὴν ταχύτητα τῶν νέων ζωηροτέρων σκέψεων, πολλάκις καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν.

Ἐκ τῆς ἀναψυχώσεως ταύτης, νέα βλέμματα σπινθηρίζοντα ἐξακοντίζονται καὶ ὁ θάνατος παύει πλέον ὁριστικῶς ἀλληλοσυγκρουόμενος ἐν αὐτοῖς μετὰ τῆς ζωῆς. Τὸ πῦρ ἀναθάλλει εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τὸ πνεῦμα ἀνταναχλᾶται ζωηρόν, καὶ οὗτοι ἐπανέρχονται εἰς τὴν πρώτην λαμπηδόνα τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ σφρίγους.

Εὐτυχὴς μετατροπή! συμβολίζουσα τὰς πολλὰς καὶ διαφόρους διακυμάνσεις τοῦ ἀνθρωπίνου βίου καὶ ἐν τῇ πραγματικῇ αὐτῆς ὀδυνηρᾷ ἐξελίξει τὰς φάσεις μιᾶς ἀποτροπαίου ἀσθενείας.

Ἄννα Σερουΐου.

Η ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΣΟΦΙΑΣ

I

Ὁ Γιώργης κι' ἡ Σοφία ἀγαπῶνταν ἀπὸ μικρὰ παιδάκια κι' ἐσίμωνε ἡ ἐποχὴ ποὺ ἔπρεπε ν' ἀρραβωνιαστοῦνε, ὁποὺ ἕνα αἰφνήδιο εὐτυχισμένο περιστατικὸ ποὺλθε ἀπὸ τοὺς 'δικοὺς τοῦ Γιώργη, ἔμελλε νὰ κάμῃ εὐτυχισμένη τὴ ζωὴ τῶν νέων.

Ἡ θειὰ τοῦ Γιώργη, πλούσια χωριάτισσα, γυναῖκα παλαιή, ποὺ δὲν ἄλλαξε οὔτε τὲς συνήθιες τῆς γενιᾶς της, οὔτε τὸ ντύσιμο τοῦ τόπου της, εἶχε μιὰ ἀδελφή, ποὺ ἔζηε 'στὸ χωριό, πλουσιώτερη ἀπὸ αὐτὴν καὶ χήρα, ποὺ εἶχε μιὰ θυγατέρα, κόρη τοῦ πρώτου μυλωνᾶ τοῦ χωριοῦ, ποὺ οἱ νερόμυλοί του, βουίζανε 'ς τὸ γύρισμά τους σὰν νᾶταν χιλιάδες μελίσσια. Μὰ κάποια ἔχθρα ποὺ

ἐγεννήθηκε 'ς τὴν ἐποχὴ τῆς μοιρασιᾶς τῶν δύο ἀδελφάδων, τὲς εἶχε χωρισμένες.

Καὶ γιὰ τοῦτο φάνηκε πολὺ παράξενο 'ς τὴ μάννα τοῦ Γιώργη, ὅταν μιὰ μέρα ἔλαβε ἕνα γράμμα πῶφερνε τὴ βοῦλα τοῦ χωριοῦ, ποῦ ἔζηε ἡ ἀδελφή της ἡ Μαροῦλα.

Ἀπὸ τὸ πανόγραμμα ἐγνώρισε τὸ κακογράψιμο τῆς ἀδελφῆς της ποῦ καὶ τί δὲν εἶχε γεναμένο γιὰ νὰ τῆς ἁρπάξῃ τὸ καλλίτερο μερτικὸ τοῦ πατρικοῦ της βιοῦ. Τί λοιπὸν γύρευε ἔπειτα ἀπὸ δέκα χρονῶ σιωπὴ καὶ μίσος; Μήπως εἶχε ἀκόμα κι' ἄλλη ἀπαίτησι γιὰ τὴν κληρονομία; Ἀφοῦ ἐπῆρε τὰ καλλίτερα λιοστάσια, τὰ καλλίτερ' ἀμπέλια καὶ τὰ πειὸ φρουτερὰ δέντρα. μήπως τάχατες σκεφτότανε πῶς ἦταν κι' ἀδικημένη; Ἄ! ἄς δοῦμε!

Καὶ καλῶντας τὸν ἄντρα της ποῦ ἐρχότανε ἀπὸ τὸ σταῦλο, ἄνοιξε τὸ γράμμα καὶ τὸ διάβαζε βιαστικά.

Ὅσο προχωροῦσε 'ς τὸ διάβασμα τὸ πρόσωπό της ἄναφτε· τὰ μάτια της ἐλάμπανε ἀπὸ χαρά, τὰ χείλη της ἐζαρώνανε σ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο καὶ τὰ χέρια της ἐτρέμανε σὰν γρηᾶς ἑκατὸ χρονῶ.

Ὁ ἄντρας της ἔρθασε.

—Αἴ! καὶ τί τρέχει σήμερα ποῦ μὲ κράζεις μὲ τόση χαρά; τὴν ρώτησε. Μήπως μᾶς ἦλθε καμμιὰ κληρονομία;

—Διάβασε! διάβασε!... Μοῦ φαίνεται πῶς βλέπω ὄνειρο! πῶς μ' ἀπατᾶνε τὰ μάτια.... Διάβασε καὶ σ' ἀκούω! ὦ! πολυαγαπημένη μου ἀδελφούλα!

Καὶ στὴ στιγμὴ τὸ πρόσωπο τ' ἀντρός της τόσο ἀκτινοβόλησε ἀπὸ συγκίνησι, ποῦ ἀναγκάστηκε νὰ τῆς 'πῇ:

—Βοήθησέ με λοιπὸν νὰ τὸ διαβάσω! Δὲ βλέπεις πόσο τρέμουνε τὰ χέρια μου; Δὲ θὰ μπορέσω νὰ τὸ ἀποτελειώσω! Μωρέ, τί εἶνε τοῦτο Θέ μου; Ἀληθινὸ εἶνε;

Κι' ἐδιάβαζε μὲ ἀργινὴ φωνή:

«*Ἀγαπημένη μου ἀδελφή.*

Εἶμαι ἄρρωστη κατακρέβατα ἀπὸ κάμποσον καιρὸ κι' ἀκούομαι πειὸ ἀδύνατη ἀπὸ 'μέρα σὲ 'μέρα, ποῦ προαισθάνομαι τὸ θάνατό μου. Δὲ θέλω νὰ 'πεθάνω καὶ νἄμαστε ἐχθρές. Λοιπὸν γιὰ νὰ διορθώσω τ' ἄδικό μου καὶ νὰ σοῦ δείξω τὸν ἔλεγχο ποῦ αἰσθάνομαι, γιατὶ δὲν σ' ἀγάπησα ὅσο σοῦ ἔπρεπε, ἀφίνω 'ς τὴ διαθήκη μου τοὺς δυὸ νερόμυλους 'ς τὸν ἀνηψιό μου τὸ Γιώργη καὶ τὴ λοιπὴ περιουσία μου ἀφίνω γιὰ προῖκα 'ς τὴν κόρη μου τὴν Ἄννα. Κι' ἐπειδὴ θεγατέρα μυλωνᾶ πρέπει νὰ πάρῃ γυιὸ μυλωνᾶ, ἐσκέφτηκα πῶς εἶνε καλὸ ὁ γυιός σου νὰ πάρῃ τὴν Ἄννα μου.

Καὶ τοῦτο πρέπει νὰ γένῃ γιὰ νὰ μὴ χαλάσῃ ἡ διαθήκη μου.

Κι' ἔτσι ἡ κόρη μου δὲ θὰ μείνῃ ὀρφανὴ γιατὶ καθὼς ἐλπίζω θαύρῃ σ' ἐσέ, καλή μου ἀδελφή, μιὰ δεύτερη μάννα κι' ὅλη μου ἡ περιουσία μ' αὐτὸ τὸν γάμο θἄλθῃ 'ς τὰ χέρια σας. Τούτη εἶνε ἡ ἐπιθυμία μου κι' ἡ στερνή μου θέλησι κι' ἂν κάμῃ ὁ Θεὸς καὶ γιατρευθῶ, τίποτα δὲ θ' ἀλλάξῃ.

Ἐλᾶτε γλήγορα νὰ σᾶς ἰδῶ· θέλω νὰ σᾶς σφίξω 'ς τὴν ἀγκαλιά μου, νὰ σᾶς φιλήσω καὶ νὰ δώσω τὴν εὐχή μου 'ς τὸν ἀνηψιό μου καὶ 'ς τὴ θυγατέρα μου.

Ἡ φιλόστοργη ἀδελφή σου

Μαροῦλα».

Ὁ Βασίλης κ' ἡ γυναῖκά του ἀγκαλιαστήκανε ἀπὸ τὴ χαρά τους, σὰν νὰ ἦταν νιόγαμπροι κι' ὁ γυιός τους ὁ Γιώργης, ποῦ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἔφτανε 'ς τὸ σπίτι φορτωμένος σανό, τόσο ἐφάστισε, ποῦ τοὺς λέει:

—Αἴ! τί εἶνε τοῦτα;! ... Τί ἐπάθατε σήμερα;

—Ἔχουμε Λαμπρή, παιδί μου, σήμερα· εἶπανε μὲ μιὰ φωνὴ τ' ἀντρόγενο. Καλῶς τὸ μυλωνᾶ μας, μὲ τσὴ μεγάλους νερόμυλούς του, καὶ μὲ τὴ λυγερὴ μυλωνοῦ στὸ πλάγι!

Κι' ἐστήσανε χορὸ γύρω στὸ παιδί τους. Ὁ Γιώργης ἐνόμισε πῶς κἄτι 'πάθανε καὶ πετῶντας τὸ σανό, 'ς τὰ βώϊδα ποῦταν οἱ μόνοι μάρτυρες τῆς παράξενης ἐκείνης σκηνῆς, ἔμεινε σὰν παλαβωμένος, μὴ γνωρίζοντας ἂν ἔπρεπε νὰ κλάψῃ ἢ νὰ γελάσῃ.

II.

—Κἄτι θέλω νὰ σοῦ 'πῶ, Σοφία μου.

—Πές μου το, Γιώργη! γιατὶ εἶσαι χλωμός;... Σοῦ συνέβηκε τίποτα;

—Ναί! μιὰ μεγάλη λύπη.... ἐδῶ!...

Κι' ἀπίθεσε τὸ χέρι στὴν καρδιά, κλιῶντας ἀνώφελα τὰ μάτια γιατὶ τὰ δάκρυα ἀκράτητα ἐπέφτανε καὶ βρέχανε τὰ μάγουλά του καὶ τὰ χέρια τῆς Σοφίας, ποῦ 'πῆγε νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ.

Ἐπλάκωνε τὸ βράδυ σκεπάζοντας τὴν πορφυρένια δύσι.

Ὁ νιὸς ἐγύριζε ἀπὸ τὸ χωράφι κι' ἀπήντησε τὴ Σοφία ὄξω, ἀπὸ τὸ χωριό. Τῆς διηγήθηκε τὴν εὐτυχία τοῦ σπητιοῦ του, τὴ βαρειὰ ἀρρώστια τῆς θειᾶς του καὶ τ' ἀρραβώνιασμα του μὲ τὴν ξαδέλφη του Ἄννα ποῦ τὸ ἔβαλλε ἡ θειά του γιὰ ὅρο 'ς τὴ διαθήκη της καὶ τὸν ἐχώριζε ἀπὸ τὴ λατρευτή του Σοφία, ἀπὸ τὴν πρώτη του ἀγάπη.

Ἡ Σοφία δὲν ἦταν πλούσια, κι' ἔπρεπε ὁ Γιώργης νὰ πνίξῃ τὸν ἔρωτά του καὶ νὰ στεφανωθῇ γυναῖκα ποῦ δὲν ἀγαποῦσε οὔτε ἦταν δυνατὸ ποτὲ νὰ ἀγαπήσῃ. Καὶ δὲν μπόρεγε νὰ κάμῃ ἀλλοιώτικα· οἱ γονέοι του θὰ τὸν καταριῶνταν καὶ θὰ τὸν διώχνανε ἀπὸ τὸ σπίτι, γιατὶ ἐκτιμούσανε τὰ χρήματα καλλίτερα ἀπὸ τὴν εὐτυχία τοῦ παιδιοῦ τους.

—Τί νὰ κάμω; ἔλεγε ὁ Γιώργης κλαίοντας 'ς τὴ Σοφία. Προτοῦ ἀποφασίσω γυρεύω τὴ γνώμη σου. Ὅ,τι θέλεις ἐσὺ τὸ θέλω κι' ἐγὼ κι' ἂς γένῃ ὅ,τι κι' ἂν γένῃ! Ἡ καρδιά μου ἀπὸ πολὺν καιρὸ εἶνε δική σου καὶ νὰ τὴν πάρω 'πίσω θἄνε μεγάλη ἀδικία!... Πές μου, Σοφία μου, τὴ γνώμη σου καὶ θὰ σ' ἀκούσω!...

Ἡ κόρη ἔγυρε σιωπηλὰ τὸ κεφάλι. Ξερὰ φύλλα σὰν δάκρυα ἐπέφτανε ἐπάνω της. Ἔφερε τὰ χέρια 'ς τὴν πληγωμένη της καρδιὰ καὶ μὲ ἡρωϊκὴ προσπάθεια τοῦ λέει:

—Στεφανόσου τὴν ξαδέλφη σου! εἶσαι ὑποχρεωμένος!

Καὶ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ποῦ ἐλυότανε κάθε δεσμὸς τῶν καρδιῶν τους, ἡ Σοφία ἔδωσε τὸ χέρι 'ς τὸ Γιώργη, ποῦ τὰ 'δικά του κρεμόντανε ἀναίσθητα ἀπὸ τὴν ἀπελπισία, καὶ τοῦ λέει:

—Ἔχε γκά!

Ὁ Γιώργης τῆς ζήτησε τὸ ὕστερο φιλί, ἀλλὰ ἡ Σοφία ἐτραβήχτηκε ὀπίσω λέγοντας:

—Ὄχι! ἐτελείωσε πλειά!...

Καὶ ἡ νύχτα ἀπλώθηκε πένθιμα 'ς τὴ λύπη τους καὶ πήγανε 'ς τὰ σπίτια τους δίχως ὁ ἕνας νὰ γυρίσῃ νὰ ἰδῇ τὸν ἄλλον, ἐνῷ ἡ γλυκειὰ εἰκόνα τῆς πρώτης τους ἡλικίας ἐφτερούγιζε τριγύρω τους καὶ ἕνα πικρὸ παράπονο ἐξέσχιζε τὰ στήθια τους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

III

Ἡ Μαροῦλα ἐπέθανε κι' ὕστερα ἀπὸ ἕξη μῆνες ὁ Γιώργης ἐστεφανώθηκε τὴν Ἄννα κι' ἐγίνηκε νοικοκύρης 'ς τοὺς νερόμυλους.

Πέρασαν τρία χρόνια, μὰ πολὺ δυστυχισμένα γιὰ τὸ φτωχὸ πατέρα τῆς Σοφίας ποῦ χρεώθηκε γιὰ νὰ ζῇ, ἐλπίζοντας πάντα σὲ χρονιὲς καλλίτερες, μὰ μάταια, γιατὶ ἦλθε ἡμέρα ποῦ οἱ δανεισταί του τοῦ 'πῆραν τὰ χωράφια του καὶ 'πέθανε ἀπὸ τὴ λύπη του.

Καὶ τώρα 'ς τὸ σπίτι τῆς Σοφίας βασιλεύει ἡ ὀρφάνια καὶ ἡ φτώχια! Ἡ μάννα της 'πήγαινε ἀπὸ 'δῶ κι' ἀπὸ 'κεῖ ζητῶντας δουλειά, κι' ἡ Σοφία ἀδυνατισμένη ἀπὸ τὴ βαρειὰ ἐργασία τῆς ἐξοχῆς, ἐγύρευε νὰ πάῃ δοῦλα σὲ κανένα σπίτι, καὶ γιὰ καλή της τύχη γυρεύανε τέτοια 'ς τὸ σπίτι τοῦ μυλωνᾶ.

Ὁ Γιώργης ἀπόχτησε σερνικὸ παιδὶ κι' ἡ μάνα του 'περήφανα ἐρώταγε τὰ κοριτσια τοῦ χωριοῦ, ἂν ἤθελαν νὰ 'πᾶνε δοῦλες 'ς τὸ σπίτι της. Ἡ Σοφία δὲν ἐδείλιασε 'ς τὴν ταπείνωσι νὰ πάῃ δοῦλα 'ς τὸ σπίτι ἐκείνου ποῦ τὸν καιρὸ ποῦ ἀγαπιῶνταν ἦταν ὅμοιοι καὶ τώρα θὰ τὸν ἔκραζε «κύριο!» Ἡ κακὲς γλῶσσες 'ς τὸ χωριὸ θὰ λέγανε πολλά· θὰ παρεξηγούσανε μιὰ ἔντιμη πρᾶξι, ποῦ ἡ περίστασι τὴν ἀνάγκαζε νὰ κάμῃ, γιὰ νὰ δώσῃ 'λίγο ψωμὶ στὴ μάννα της! Ἀλλὰ καὶ τί τὴν ἔμελλε γιὰ τὸν κόσμο; Ἡ ἀνάγκη τῆς ἔδειχνε τὸ δρόμο 'ς τὸ καθῆκον.

Καὶ μίαν αὐγὴ ἡ Σοφία ἐπῆγε νὰ χτυπήσῃ τὴν πόρτα τοῦ Γιώργη, ποῦ οἱ νερόμυλοί του 'περήφανα ὑψώνονταν, βουίζοντας 'ς τὰ καθάρια τρεχούμενα νερά!

Ἡ Ἄννα εἶπε 'ς τὸν ἄνδρα της πῶς μιὰ κόρη γυρεύει νὰ ἔλθῃ δοῦλα, κι' ὅταν ὁ Γιώργης βρέθηκε ἀγάντια 'ς τὴν πρώτη του ἀρραβωνιαστικιά, ἐταράχτηκε καὶ καταχλωμος λέει μὲ πονετικιὰ φωνὴ 'ς τὴ γυναῖκά του:

— Ἄννα συνεννοήσου μαζί της. Ὅ,τι καὶ ἂν κάμῃς, καλὰ γεναμένο.

Κι' ἐβγῆκε.

IV

Ἡ Ἄννα ἦταν γυναῖκα εὔμορφη καὶ καλή. Τὰ μαλλιά της ἦταν σὰν τῆς Σοφίας ἄρθονα καὶ ξανθά, εἶχε μαγευτικὸ τὸ χαμόγελο καὶ ἡ ἀγάπη ποῦχε σὲ δαύτην ὁ Γιώργης, ἐφανερωνότατε μοναχὰ 'ς τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ τους, ἐκεῖ ποῦ ἔγερναν χαμογελῶντας τὸ κεφάλι γιὰ νὰ φιλήσουνε τὸ χρυσό του προσωπάκι.

Ἡ Ἄννα ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμὴ ἐσυμπάθησε 'ς τὴ Σοφία. Ἡ σεμνότητά της, ἡ γλυκειά της σοβαρότης κατεμάγεψε ὅλους 'ς τὸ σπίτι καὶ δὲν ἄργησε ἡ Σοφία νὰ γένῃ ἡ καρδιακιὰ φιλενάδα τῆς Ἄννας, καὶ νὰ τῆς ἐμπιστεύεται ἡ Ἄννα ὅλα της τὰ μυστικά, τὲς χαρές της, τὲς λύπες της καὶ πολὺ περισσότερο τὴν εὐτυχισμένη ζωὴ ποῦ πέρναε μὲ τὸν ἄντρα της.

Ὤ! πόσα ἐδοκίμαζε τότε ἡ πονεμένη καρδιὰ τῆς Σοφίας!

Ἐπέρασε χρόνος χωρὶς νὰ τύχῃ τὸ παραμικρὸ γιὰ νὰ ξυπνήσῃ τὴν κοιμισμένη ἀγάπη 'στὲς καρδιὲς τοῦ Γιώργη καὶ τῆς Σοφίας, ποῦ μονάχα μὲ τὸ νοῦ τὴν εἶχαν ξεχασμένη καὶ μιὰ σπίθα ἦταν ἀρκετὴ γιὰ ν' ἀνάψῃ τὴ φλόγα τους.

Μιὰ Ἀπριλιάτικη βραδυὰ ἦταν ὁλομόναχοι ὁ Γιώργης μὲ τὴ Σοφία. Ὁ οὐρανὸς ἦταν γεμάτος μαγεία, ὁ ἀέρας σκόρπαγε μύριες εὐωδιὲς καὶ εἰς τὴν καρδιὰ χυνότατε χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι.

Ὁ Γιώργης μὴ ὑποφέροντας περισσότερο ἐσίμωσε τὴν κόρη καί:

— Σοφία, τῆς εἶπε σιγά, ἑνώνοντας τὰ χέρια καὶ γέρνοντας τὸ κεφάλι.

— Τί θέλεις, κύριε; τὸν ρώτησε κακοφανισμένη ἡ Σοφία.

— Ὑποφέρω, δὲν μπορῶ πλειά. Ὡς τώρα ἔπνιξα τὴ φωνὴ τῆς καρδιᾶς μου. Σήμερα χωρὶς νὰ τὸ θέλω πετιέται ἀπὸ μέσα μου. Κι' ἐκεῖ ποῦ θὰ σοῦ πῶ, Σοφία, εἶνε τρομερό.... Δὲν ἀγαπῶ πλειὰ τὴν Ἄννα.... Ἐκείνη ποῦ ἀγαπῶ εἶσαι σύ.... ναί, σ' ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ ἄλλη φορά!... Κι' ἀνοιξε τὴν ἀγκαλιά του, ἀλλὰ ἡ κόρη τραβίχτηκε ὀπίσω.

— Μὴ μοῦ ξαναμιλήσῃς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, τοῦ λέει, ἀλλοιῶς φεύγω ἀπόψε ἀπὸ τὸ σπίτι σου.

Ὁ Γιώργης τὴν κύτταξε κι' ἔφυγε κλαίοντας. Ἡ Σοφία ἔμεινε σταθερὴ κι' ἀπορασισμένη.

V

Λίγο ὕστερα ἀπὸ τούτη τὴ σκηνὴ ἡ Ἄννα ἦταν μόνη μὲ τὴ Σοφία καὶ σφίγγοντάς της τὰ χέρια καὶ κλειῶντάς την 'ς τὴν ἀγκάλη ἐστέναζε θλιβερά.

— Δὲν εἶμαι πλειὰ εὐτυχισμένη!...

Ἡ Σοφία ἔννοιωσε τὸν πόνο της.

— Θὰ γιατρευθῇς, τῆς λέει καὶ θὰ ξαναγυρίσῃ ἡ εὐτυχία σου!... Μὴν κλαῖς, κυρία, θὰ ἰδῇς πῶς θ' ἀληθέψῃ ὅ,τι σοῦ λέω.

Πέρασαν ὀχτὼ 'μέρες καὶ οἱ νοικοκυραῖοι τοῦ σπιτιοῦ 'πήγανε νὰ ἰδοῦνε τοὺς 'δικούς τους. Περίστασι ποῦ τὴν γύρευε ἡ Σοφία.

Ἔκαμε τὰ ροῦχά της ἕνα δέμα κι' ἀπὸ κάτου ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τῆς κούνιας τοῦ παιδιοῦ ἔβαλε τοῦτο τὸ γράμμα:

«Κυρία

Συχώρεσέ με ἂν φεύγω ἀπὸ τὸ σπίτι σου σὰν κλέφτρα. Μὰ πρέπει! Μὴ γυρέψῃς νὰ μάθῃς τὸ γιατί. Ἀφίνω ἕνα σπίτι ποῦ μὲ μεταχειριζόντανε σὰν ἀδελφὴ κι' ὄχι σὰν δοῦλα! Φεύγω μὲ τὴν καρδιὰ πλημυρισμένη δάκρυα!... Συχώρεσέ με, κυρία, συχώρα με, ναί!

Ἡ δυστυχισμένη

Σοφία.»

Καὶ τὴ στιγμὴ ποῦ τὸ βραδυνὸ σκοτάδι ἁπλωνότανε 'ς τοὺς πυργωτοὺς νερόμυλους τοῦ Γιώργη, ἐκεῖ ποῦ μ' εὐχαρίστησι ἐκέρδιζε τὸ ψωμὶ τῆς μάνας της καὶ τὸ πρόσωπο τοῦ Γιώργη, τοῦ πρώτου ἀγαπημένου της, τῆς ἦταν κάθε στιγμὴ σὰν γλυκιὰ ἐ' ωδιὰ 'ς τὸν βυθὸ καὶ μαρτυρικὸ ἔρωτά της, μὲ τὰ ροῦχά της 'ς τὴν μασχάλη καὶ μὲ τὸ πρόσωπο κρυμμένο 'ς τὰ χέρια ἔφευγε ἡ Σοφία κλαίοντας, μὰ μὲ τὴν ἱκανοποίησι ὅτι ἔκαμνε τὸ μεγαλείτερο καθῆκον, ποῦ μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ κάμῃ 'ς τὴ ζωή του.

HANN DE GRILLON.

ΝΕΑ ΕΡΓΑ

ΣΟΦΙΑ

Ἀπὸ τὸ λεύκωμα τῆς Δος Ἀϊβαζίδου

Σ' ἔφερ' ἐδῶ γιὰ τὴ χαρὰ μιὰ ψεύτρα ἐσένα Μοῖρα
Καὶ γιὰ τὸ πλάνο τῆς ζωῆς τὸ γέλοιο καὶ τὴ γλύκα —
Καὶ νά! μπροστὰ στὴ χάλκινη τῆς εἰμαρμένης θύρα
Σὰ μαυροφόρον ἄγγελον μελάγχολη σὲ βρῆκα....

Καὶ εἶδ' ἀπὸ κάτω τί ζητοῦν τὰ μάτια σου τὰ οὐράνια
Στὴ μολυβένια συννεφιὰ ὅπου κ' ἐσὲ πλακώνει!
Καὶ εἶδα τί φεγγόβολη, γαλήνια περηφάνια
Τὸ χρυσελεφαντένιο σου μέτωπο στεφανώνει!...

Ὤ! στὴν ὀμιχλοφάνταχτη καὶ ἠλιόξανθη ὠμορφιά σου
Πόσῳ ταιριάζ' ἡ ἄφραστη τοῦ πόνου ἡ γλυκάδα!
Καὶ τῶν ὀνείρων ἡ ὀσκιὲς εἰς τὴ λευκὴ θωριά σου
Καὶ ἡ χλωμὴ κι' ἀνέγκιχτη τῆς παρθενιᾶς ἀγνάδα!...

Ναί, νύφη ὁλάσπρη τοῦ βορειά, ναί, ἡ τραντανυλλιά σου
Καὶ δροσοστάλαγη ὄψι σου ποῦ ὁ χιονιᾶς τὴν φλέγει
Θὰ μαραινώταν στῆς χαρᾶς τὸν ἥλιο, καὶ ἡ ματιά σου
Τίποτα πειὰ δὲ θἄλεγεν ἀπ' ὅσα τώρα λέγει....

ΤΑ ΕΚΘΕΤΑ

Κι' ἤτανε μαῦρος ὁ οὐρανὸς κι' ὁλόμαυροι οἱ ὄγκοι
Χλωμὸ κι' ἀσβόλιο κάθε φῶς· κι' ἡ πόλι ὀσκιὰ σβυσμένη.
Περνοῦσαν γοργοφτέρωτοι οἱ ἄνεμοι καὶ οἱ βόγγοι
Κ' ἔμεν' ἡ νύχτα ἔρημη — κι' ἡ ἐρημιὰ θλιμμένη...

Καὶ μὲς τὴ στράτα τὴ θολὴ ἡ κόρη τί ζητάει
Μὲ μάτια κόκκινα, στυγνά, καὶ χείλη μαραμμένα;—
Μπρὸς σὲ μιὰ πόρτα φοβερὴ σκύβει καὶ παρατάει
Κάτει, καὶ φεύγει... τὰ ἴδια της τὰ σπλάγχνα πεταμένα.

Καὶ τὰ χλωμὰ ροδόφυλλα σκορποῦν μὲ τὰ πουλάκια
Σὰν ὄνειρ' ἀνοιξιάτικα· νοτιὲς πλακώνουν λαύρες,
Καὶ μόν' τἀγκάθια μένουνε στὰ δάλι' αὐτὰ παιδάκια
Νὰ τοὺς τὰ πλέξουν στέφανα ἡ Μοῖρες των ἡ μαῦρες....

ΣΟΔΟΜΑ ΚΑΙ ΓΟΜΟΡΡΑ

Παλλαβωμένοι ἐφεύγαμε τὴν ἄγρια καταστροφὴ
Τῶν κόμων ὅπου ἐφτιάναμε, τῶν κόσμων ὅπου ἔζουσα—
Μὰ ἐκείνη στρέφει πίσω μας μὲ μιὰ προαίσθησι κρυφὴ
Κ' ἔγεινε στήλη ἀλάτινη, ἡ ζωντανή μου ἡ Μοῦσα.

Ἔτσι κ' ἐγὼ μαρμάρωνα ὅταν γυρνοῦσα ξαφνικὰ
Νὰ ἰδῶ ἐκείνους π' ἄφηνα μὲ πόνους καὶ λαχτάρες.—
Ἀγ! ἔβλεπα ποῦ ἐδάκρυζαν στὰ γέλοια τὰ σατανικὰ
Καὶ οἱ κόσμοι μου σωριάζοντο μὲ τρομερὲς κατάρες...

Τώρα σκυφτὸς τὸ δρόμο μου κ' ἐγὼ τραβῶ τὸ μακρυνὸ
Ποῦ διάπλατος, παντέρημος κι' ἀπόσκιος ἀνεσαίνει.—
Κι' οὔτε σ' ἐκεῖνο στρέφομαι τὸ πυροκόκκινο βουνὸ
Ποῦ ἀπόμεινε ἡ ἀγώριστη Μοῦσά μου στηλωμένη...

Ἀχιλ. Ἡρακλ. Κωνσταντινίδης.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΛΟΓΙΟΙ ΠΕΡΙ ΛΟΓΙΩΝ

Ἐγὼ καὶ σύ.—Ἐν ρητὸν τοῦ Ραγκαβῆ.—Pium desiderium. — Κρίσις...κριτικῆς νόσου. — Συνεντεύξεις, Ψηφοδέλτια, Ἐπιστολογραφία —Παράσχος καὶ Βασιλειάδης, Οὐγκὼ καὶ Λαμαρτῖνος.—Ὁ σφιχτοπερίπλοκος.—Ἡ «Τέχνη».—Ἡ «Σφύρα». — Συγχαρητήρια.—Ὁ πίθος τῶν Δαναΐδων καὶ ἡ κόμη τῆς Πυθίας.

Μακάριος τόπος τὸ ἑλλην βασίλειον! Εἰς τά τόσα περίβλεπτα καλὰ τοῦ μικροκόσμου μας δὲν θὰ παραλείψῃ βέβαια ὁ μέλλων ἠθογράφος νὰ ἀναφέρῃ καὶ τὸ κακόγλωσσον, φυσικὴν συνέπειαν τοῦ στενοῦ περιβάλλοντος. Εἰς ὅλα τὰ ζητήματα τὸ ἐγὼ καὶ σύ κυριαρχεῖ. Ὁ εἷς ὑβρίζει τὸν ἄλλον, κανεὶς δὲ δὲν συμφωνεῖ μετὰ τοῦ μακαρίτου Ραγκαβῆ ὅτι «Ὑπάρχει δόξα δι' ὅλους.» Ἀλλὰ τὸ ἐλάττωμα τοῦτο εἶνε εἰς μέγα βαθμὸν ἀνεπτυγμένον ἐν τῇ φιλολογίᾳ μας, ἥτις στροβιλίζεται καὶ αὐτὴ εἰς τὸν κατήφορον τῆς προσωπικότητος.

Τὸ φαινόμενον αὐτὸ εἶνε ἀρκετά ἀστεῖον. Ὁ κόσμος δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς λογίους, οἱ λόγιοι ἐνδιαφέρονται πολὺ διὰ τὸν κόσμον. Ὁ πόθος των αὐτὸς εἶνε εἰς ἀντίστροφον λόγον πρὸς τὰς τάσεις τοῦ κοινοῦ, πρὸς τοῦτο δὲ συντείνει οὐκ ὀλίγον καὶ ἡ μεταξὺ τῶν λογίων ὑποβόσκουσα ἀκοίμητος ἀλληλοφθονία. Μεταξὺ των ὑπολανθάνει πάντοτε πικρά τις εἰρωνεία, κάποιον μῖσος. Ἡ φιλία μεταξὺ των εἶνε προσποιητή. Θὰ ἔχῃ πάντοτε ἐν κοινὸν σημεῖον συναντήσεως, καὶ τὸ σημεῖον αὐτὸ δὲν εἶνε ξένον πρὸς κάποιον συμφέρον ἢ ὑστεροβουλίαν.

Καὶ ἐφ' ὅσον τοὐλάχιστον ὁ ἀνταγωνισμὸς περιωρίζετο εἰς τὰ φιλολογικὰ παρασκήνια, ἦτο τὸ πρᾶγμα κάπως ἀνεκτόν· ἀλλ' ἐπρόβαλλον τὰ ἀντίθετα στρατόπεδα καὶ πρὸ τοῦ κοινοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξαφνίζεται καὶ γελᾷ μὲ μερικὰ ὀνόματα, ἐπιπλέοντα πάσης ὑβρεολογικῆς διαμάχης.

Τὰ κρούσματα τῆς νόσου εἶνε πολλαπλᾶ. Οἱ ἕλληνες δημοσιογράφοι, οἵτινες μιμοῦνται πολὺ τοὺς Εὐρωπαίους συναδέλφους των εἶδον ὅτι ἐκεῖ ἐρωτοῦν τοὺς λογίους καὶ κριτικούς. Καὶ δικαίως, διότι ἀπλούστατα, ὑπάρχουν τοιοῦτοι. Μετεφύτευσαν λοιπὸν τὸ νέον αὐτὸ φυτὸν καὶ εἰς τὰς στήλας τῶν ἰδικῶν μας ἐφημερίδων καὶ ἐρωτῶσιν ἤδη τοὺς λογίους τί φρονοῦν περὶ τῶν . . . λογίων, ἀδιάφορον ἂν ὑπάρχῃ κῦρος εἰς τὴν γνώμην καὶ ἂν ἐγγυᾶται αὕτη συνείδησίν τινα δικαίου.

Ἐπόμενον ἦτο ὅλαι αἱ ἀπόπειραι αἱ διὰ συνεντεύξεων, ψηφοδελτίων καὶ ἐπιστολογραφίας νὰ ἀποτύχουν, ἐνεφανίσθησαν δὲ πρὸ τοῦ κοινοῦ οἱ περιπαθεῖς συγγραφεῖς ὡς τὰ αἱμοβορώτερα ὄρνεα, ἀφοῦ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν κατόρθωσε νὰ φάγῃ ὅλους συλλήβδην, ζῶντας καὶ νεκρούς, τοὺς συναδέλφους του, καίτοι ἐν γνώσει, ὅτι δὲν

τοῦς ἐχώρευεν. Ἡ φιλοπρωτία, ὁ φθόνος, ἡ ἐκδίκησις, ἡ ἐπιπολαιότης ἐπλανῶντο ἐπὶ τῶν ψηφοφορίων αὐτῶν, ἀκριβῶς ὅπως τὰ ἄχυρα ἐπιπλέουν τοῦ ὕδατος.

Αἱ κρίσεις διεξῆγον κρατερὸν ἀγῶνα πάλης. Ἀπὸ τὸ ἀνηλεὲς δ' αὐτὸ ἀλληλογρονθοκόπημα οὐδεὶς ἐξῆλθεν ἀλώβητος, ἀλλὰ καὶ οὐδεὶς τετρωμένος. Ἠνιόησαν τὰ ταπεινὰ ἐλατήρια καὶ αἱ κρίσεις ἔφεραν μειδιάματα. Ὁ εἰς ἔκρινε τὸν Ἀχιλλ. Πορράσχον ὡς τρίτης τάξεως ποιητήν, ἄλλος ὠνόμαζε... μελόδραμα τὴν «Γαλάτειαν» τοῦ Βασιλειάδου, ὁ Δ ἠγνόει τὸν Ε, ὁ Ε τὸν Ζ ἐπεσφράγισε δὲ τὴν ἄβυσσον αὐτὴν τῶν κρίσεων νεαρά τις κριτικὴ μεγαλοφυΐα ἀνακαλύψασα, ὅτι ὁ Οὐγκὼ καὶ ὁ Λαμαρτῖνος ἦσαν ποιητίσκοι ἐνδεεῖς νοημάτων καὶ ὅτι ἀνώτεροι αὐτῶν ἦσαν ὁ σφιχτοπερίπλοκος κ. Γρυπάρης, ἢ ὁ κ. Ψυχάρης.

Ἀλλὰ δὲν ἐσωφρόνησεν μερικοὺς ἡ ἀποτυχία. Ἐπ' ἐσχάτων νέα φάσις τῆς νόσου ἐνέσκηψε. Μετὰ τὴν παραχράτησιν τῆς σταφίδος, ἡ παραχράτησις τῶν ...λογίων. Ἠρώτησε κάποια ἐφημερὶς «Τίς τῶν ζώντων Ἑλλήνων ποιητῶν ὑπερέχει». Οἱ σοβαροὶ λόγιοι ἢ ἀπηξίωσαν ν' ἀπαντήσουν εἰς τὴν πρόσκλησιν ἢ εἰρωνεύθησαν ὑποψηφίους καὶ ψηφολέκτην καὶ ἔμειναν οὕτω κύριοι τοῦ πεδίου οἱ τῆς «Τέχνης» περιλάλητοι αὐτουργοὶ καὶ συνεργοί· ἀλλ' οἱ πλανῆται αὐτοὶ τοῦ ποιητικοῦ στερεώματος δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι γνώμην τινα, διότι εἶνε ἑτερόφωτα, στρεφόμενα μὲ βουδδικὴν ἐθελοτυφλίαν περὶ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κέντρον, εἰς ἓν ὑπείκοντα καὶ τὸ αὐτὸ νεῦμα. Ὁ φίλος μου κ. Ἀθανασιάδης τῆς «Σφύρας» θὰ ἦτο ὁ καταλληλότερος κριτικός των, εἰκονίζων δι' ὀλίγων γραμμῶν ἐν συμπλέγματι Λερναίας Ὕδρας τοὺς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς νεωτέρας σχολῆς τῶν χυδαιολόγων.

Κατόπιν αὐτῶν, ἤθελα νὰ συγχαρῶ μερικοὺς ἀληθεῖς ποιητάς, διότι δὲν εἶχον τὸ ἀτύχημα νὰ ὑμνολογηθοῦν ἀπὸ τοιούτου ποιητικοῦ φυράματος ὑποστάσεις, νὰ συγχαρῶ δ' ἐπίσης καὶ ὅσους διὰ τῆς σιγῆς ἀπήντησαν εἰς τὰ παιδαριώδη αὐτὰ τεχνάματα, δι' ὧν νομίζουν, ὅτι θὰ κατασκευάσουν φήμας καὶ θὰ δημιουργήσουν δόξας. Οἱ οὕτω φρονοῦντες ἀντλοῦσιν εἰς Δαναΐδος πίθον· καλὰ δὲ θὰ ἔκαμνον ἀντὶ νὰ κρίνουν ἄλλους ν' ἀγοράσουν μίαν.... γραμματικήν.

Οἱ ἀρχαῖοι ὅταν ἤθελον νὰ λάβουν χρησμόν τινα ἀπὸ τὴν Πυθίαν, τὴν συνελάμβανον ἐκ τῆς κόμης. Οἱ σημερινοὶ κριτικοί μας δὲν θὰ δυσκολευθοῦν νὰ ἐννοήσουν τοὺς Πυθικῶν χρησμῶν σκοτεινοτέρους φθόγγους τῶν νεαρῶν λογίων, διότι καὶ ἡ σύλληψις των ἐκ τῆς.... κόμης εἶνε εὐχερής, ἀφοῦ πρόκειται περὶ . . . . μαλλιαρῶν.

ΔΙΚ.

ΤΙΝΑ
ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΥΑΚΙΝΘΟΥ
(Ζουμπούλι)

Μ' ἀρέσει πάρα πολὺ τὸ ἄνθος τοῦ ὑακίνθου καὶ διὰ τοῦτο συμφωνῶ μὲ τὸν δημώδη περὶ αὐτοῦ στίχον

«Ζουμπουλάκι μου γαλάζο μὲ τρακόσα δὲν σ' ἀλλάζω»

Ὁ ὑάκινθος συνήθως πολλαπλασιάζεται μὲ βολβούς, κοινῶς *κρεμμύδια*, φυτεύονται δὲ κατὰ Σεπτέμβριον εἰς βάθος 10 ἑκατοστῶν τοῦ μέτρου περίπου, τηρουμένης τῆς ἐξ 20 ἑκατ. περίπου ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεως, εἰς εὐήλιον μέρος τοῦ κήπου καὶ ἐπὶ γῆς καλῶς λελιπασμένης διὰ χωνευμένης κοπρίας, εἴτε ἐν ἀνθοδοχείοις (γάστραις), ἔνθα ποτίζονται ἀνελλιπῶς. Μετὰ τὴν ἀπάνθησιν μετριάζομεν βαθμηδὸν τὰ ποτίσματα μέχρις ἀποξηράνσεως τῶν φύλλων, ὅτε παύουσιν ἐντελῶς. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰουνίου ἐκθάπτονται οἱ βολβοί, ξηραίνονται ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸν ἥλιον καὶ φυλάσσονται εἰς εὐάερον δωμάτιον, ἵνα φυτευθῶσι πάλιν τὸ ἑπόμενον ἔτος. Οἱ ἀμελέστεροι τῶν καλλιεργητῶν ἀφίνουν τοὺς βολβοὺς ἐκεῖ, ἔνθα ἐφυτεύθησαν κατὰ πρῶτον, ἐπὶ πολλὰ ἔτη, ἀφαιροῦντες μόνον κατὰ καιροὺς τοὺς σχηματιζομένους νέους βολβούς, τοὺς ὁποίους φυτεύουν ἀλλαχοῦ. Ὁ ὑάκινθος καλλιεργεῖται προσέτι καὶ κατὰ τὸν ἑπόμενον τρόπον.

Εἰς τὸ κέντρον μικρῶν ἀνθοδοχείων, γεμάτων κοπροχώματος μεμιγμένου μεθ' ἄμμου, φυτεύεται ἀνὰ εἷς βολβός. Τ' ἀνθοδοχεῖα ταῦτα τίθενται κατόπιν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ κήπου, σκεπάζονται διὰ σανίδος καὶ καλύπτονται ἐντελῶς δι' ἀρκετοῦ χώματος. Μόλις οἱ βολβοὶ βλαστήσουν ἐκθάπτονται καὶ βαθμηδόν, οὐχὶ ἀποτόμως, ἐκτίθενται τὰ νέα φυτὰ εἰς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ποτίζονται κατὰ τὰς ἀνάγκας.

Ἀντὶ ὅμως τούτου μεταχειριζόμεθα κιβώτιον, θέτοντες κατὰ πρῶτον ἐντὸς αὐτοῦ ἕως 0,10 ἄμμου, ἣν ποτίζομεν καλῶς.

Ἐπ' αὐτῆς τοποθετοῦμεν κατὰ σειρὰν τοὺς βολβοὺς καλύπτοντες αὐτοὺς διὰ στρώματος μεταχειρισμένων γαιανθράκων οἱασδήποτε ἀτμομηχανῆς ἢ τοῦ ἀεριόφωτος, πάχους ἕως 0, 35. Τὸ στρῶμα τοῦτο πρέπει ἐν ἀρχῇ νὰ πιεσθῇ καλῶς καὶ νὰ διατηρῆται κατόπιν δροσερόν, ὅπερ ἐπιτυγχάνεται, ἐὰν βρέχωμεν τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὸ κιβώτιον ἐν γένει ὁσάκις εἶνε ἀνάγκη. Ἐκεῖθεν ἐκθάπτονται οἱ βολβοὶ καὶ φυτεύονται εἰς ἀνάλογα ἀνθοδοχεῖα, μόλις βλαστήσουν καὶ σχηματίσουν ριζίδια ἄνευ τῶν ὁποίων *σαρώνει*, ὡς λέγουν, οἱ ἀνθοκόμοι τὸ φυτόν.

Τὴν κατάλληλον ἐποχὴν τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν ἐκ τοῦ κιβωτίου ἀντιλαμβανόμεθα, ἐὰν σκαλίζοντες ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας παρατηροῦμεν τοὺς βολβούς. Οἱ τρόποι οὗτοι τῆς καλλιεργείας, ἐπειδὴ παρουσιάζουν πλεονεκτήματα τινὰ εἶνε μᾶλλον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς κηπουροῖς. Ὁ ὑάκινθος καλλιεργεῖται ἀκόμη καὶ ἐπὶ πλατυστόμων φιαλῶν, ὡς ἑξῆς: Πληροῦνται αἱ φιάλαι ὕδατος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ρίπτουσι ποσότητά τινα τριμμένων ξυλανθράκων. Ὁ λαιμὸς τῆς φιάλης πρέπει νὰ εἶνε τοιαύτης διαμέτρου, ὥστε νὰ κρατῆται εἰς τὸν λαιμὸν αὐτῆς ὁ βολβὸς τοῦ ὁποίου τὰ ριζίδια ἐμβαπτίζονται διαρκῶς εἰς τὸ ὕδωρ. Ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ βαθμηδὸν ἐξατμίζεται, πρέπει νὰ προστίθηται ὕδωρ τακτικῶς καὶ

τόσον, ὥστε ἡ φιάλη νὰ διατηρῆται διαρκῶς πλήρης. Ἅπαξ κατὰ 20—25 ἡμέρας τὸ ὕδωρ ἀνανεοῦται.

Ἀθῆναι Δεκέμβριος 1898.

Ἀλέξανδρος Ν. Γεωργακόπουλος
Γεωπόνος τοῦ Ἐφηβείου Ἀβέρωφ

Α. Ι. ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Μέσῳ τοῦ φιλολογικοῦ χάους καὶ τοῦ κυκεῶνος εἰς ὃν πλανώμεθα, καὶ ὅπου ὁ καθεὶς διὰ πυγολαμπίδων ζητεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ φωτὸς καὶ τῆς προόδου, ὡς γλυκεῖα ἀκτὶς ἀνατελλούσης ἠοῦς, ὡς παρήγορον μειδίαμα ἐλπίδος ἐμφανίζονται τὰ διηγήματα τοῦ κ. Δημ. Καλογεροπούλου.

Ὁ δόκιμος λογογράφος, ἄγνωστος τοῖς πολλοῖς, ἴσως δὲ καὶ τοῖς ὀλίγοις, ὡς ἐργαζόμενος ἀθορύβως καὶ λίαν μετριοφρόνως, διὰ τῆς πρώτης συλλογῆς τῶν διηγημάτων του, ἥτις εἶδε τὸ φῶς πρό τινων ἡμερῶν, καταλαμβάνει ἐπίζηλον θέσιν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῶν εὐσυνειδήτως καταγινομένων εἰς τὰ γράμματα, ἐκείνων οἵτινες ἐργάζονται ὅπως διασώσωσι τὰ ῥάκη τῆς θρησκείας, τῆς πατρίδος, τῆς τέχνης, παντὸς ὅ,τι Ἑλληνικοῦ, εἴτε εἰς τὰ γράμματα, εἴτε εἰς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθιμα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τὰ ὁποῖα ἀνούσιοι ξενισμοὶ καὶ πιθηκίζουσαι μιμήσεις διεπόρευσαν.

Νοῦς διαυγής, φανταςία μὴ ὑπερβαίνουσα τὰ ὅρια τοῦ λογικοῦ, αἴσθημα ἄκμαῖον, πατριωτισμὸς ἀκραιφνής, γνώσεις ἄρτιαι, ὕφος γλυκὺ καὶ ἁρπάζον, καὶ ἀντίληψις ὑγιής, αὐτὰ εἶνε τὰ κύρια προσόντα, ἅτινα συναντᾷ τις εἰς ἑκάστην σελίδα τῶν διηγημάτων τοῦ κ. Καλογεροπούλου.

Ὁ δόκιμος διηγηματογράφος δὲν δένεται εἰς τὴν οὐρὰν κανενὸς κατινοτόμου, ἀλλ' ἐλεύθερος, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὰς δυνάμεις του καὶ ὁδηγὸν καὶ πυξίδα τὴν περιβάλλουσαν αὐτὸν γελαστὴν φύσιν, τὸν μυρωμένον ἀέρα ποῦ ἀναπνέει, τὴν κοινωνίαν εἰς τὴν ὁποίαν ζῇ, βαδίζει ἐμπρὸς καὶ περιγράφει καὶ ἀνατέμνει, καὶ ψυχολογεῖ, καὶ σκέπτεται, καὶ συμπεραίνει.

Εἰσδύων εἰς τὰ μύχια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας κρούει μίαν πρὸς μίαν ὅλας αὐτῆς τὰς χορδὰς καὶ διὰ ζωντανῆς παραστατικότητος παρελαύνουν ὅλα τὰ πάθη, ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅλαι αἱ κακίαι καὶ αἱ ἀρεταί. Ἡ ἀφήγησίς του εἶνε φυσικὴ καὶ αἱ εἰκόνες τοσοῦτον ζωνταναί, ὥστε ὁ ἀναγνώστης κρέμαται ἐκ τῶν σελίδων τοῦ συγγραφέως.

Τέλος εἰς τὰ διηγήματα τοῦ κ. Καλογεροπούλου ἐνυπάρχουν ὅλα τὰ προτερήματα τῶν διαφόρων σχολῶν, τῶν διαφόρων φιλοσοφικῶν συστημάτων ἄνευ τῶν ὑπερβολῶν αὐτῶν. Ἡ χεὶρ τοῦ συγγραφέως λίαν ἀσφαλῶς χαράσσει τὰς γραμμὰς ἐκείνας, τὰς χαρακτηριζούσας τὰς διαφόρους κακίας καὶ ἀρετάς. Δὲν περιορίζεται εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἀπεικόνισιν τοῦ ἀτόμου, ἀλλ' εἰσδύει εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας ἀναπαριστῶν τὴν φύσιν μὲ ὅλην αὐτῆς τὴν λαμπηδόνα, μὲ ὅλον αὐτῆς τὸ σκότος.

Τὰ κοινωνιολογικὰ προβλήματα μετὰ μεγίστης διαυγείας ἓν πρὸς ἓν ἐκτυλίσσονται, ἀφίνοντα εἰς τὸν ἀναγνώστην ἀνεξίτηλον ἀντίληψιν καὶ τὴν εὐχερῆ λύσιν αὐτῶν.

Ὁ συγγραφεὺς δὲν καταδικάζει κανένα, ἀπογυμνόνει μόνον πᾶν ὅ,τι κρύπτεται ἐντὸς τῆς καρδίας, ἐντὸς τοῦ σπινθηρίζοντος ὀφθαλμοῦ, εἰς τὰς αὔλακας τοῦ μετώπου, εἰς τὴν σύσπασιν τῶν ὀφρύων, εἰς ἓν κίνημα σπασμωδικὸν περικλεῖον τὸν γέλωτα, τὸν σαρκασμόν, ἢ τὸ δάκρυ.

Τὰ ὅρια τοῦ ἀνὰ χεῖρας φυλλαδίου δὲν μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν διηγημάτων τοῦ κ. Καλογεροπούλου. Ἀρκούμενοι ὅμως σήμερον εἰς τὰς ἀνωτέρω γενικὰς καὶ ἀτάκτους γραμμάς, ἐπιφυλασσόμεθα νὰ γράψωμεν ἐν ἐκτάσει τὰς κρίσεις μας εἰς τὸ ἑπόμενον φυλλάδιον περὶ τῶν ὄντως ἑλληνοπρεπῶν καὶ ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν λαμπρῶν διηγημάτων τοῦ κ. Δημ. Καλογεροπούλου.

Ἀνδρέας Α. Ἀβούρης.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ὅταν ὁ Νῶε ἐφύτευσε τὴν ἄμπελον, ὁ Διάβολος περίεργος καὶ πονηρὸς τὸν ἐπλησίασε καὶ τὸν ἠρώτησε τί κάμνει.

—Φυτεύω τὸ ἀμπέλι, ἀπήντησεν ὁ Νῶε.

—Καὶ τί θὰ γίνῃ ἀπὸ αὐτό;

— Τὸ σταφύλι ποῦ εἶνε καρπὸς ὡραιότατος 'ς τὸ μάτι καὶ γλυκύτατος 'ς τὴ γεῦσι. Γίνεται δὲ ἀπὸ αὐτὸ ἕνα πιοτό, ποῦ ζωογονεῖ τὴν καρδιὰ τοῦ ἀνθρώπου.

—Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι θὰ σὲ βοηθήσω.

Καὶ ἀμέσως ὁ Διάβολος λαβὼν πρόβατον, τὸ ἔσφαξε καὶ ἔχυσε τὸ αἷμα αὐτοῦ πέριξ τῆς ἀμπέλου. Κατόπιν ἔσφαξε λέοντα, πίθηκον καὶ χοῖρον καὶ μὲ τὸ αἷμά των ἔβρεξε τὰς ρίζας τῆς ἀμπέλου.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὅταν ὁ ἄνθρωπος πίνῃ κρασὶ μετρίως γίνεται πρᾶος, ὡς πρόβατον· ἐὰν πίνῃ περισσότερον τοῦ μετρίου γίνεται ἰσχυρὸς ὡς λέων· ἐὰν αὐξήσῃ τὴν δόσιν γίνεται μοχθηρὸς καὶ διεφθαρμένος ὡς πίθηξ καὶ ἐὰν πίνῃ ὑπερμέτρως μοιάζει τὸν χοῖρον, τὸν κυλιόμενον εἰς τὸν βόρβορον.

Οἱ Ἄραβες ἐκαλλιέργουν τοὺς ἀγρούς των, ὅτε παρουσιάζεται ὁ διάβολος καὶ τοῖς λέγει :

— Τὸ ἥμισυ τοῦ κορμοῦ ἀνήκει εἰς ἐμέ· πρέπει λοιπὸν νὰ λάβω μερίδιον καὶ ἀπὸ τὸ εἰσόδημα.

— Πάρε, τῷ λέγουν οἱ πονηροὶ Ἄραβες τὸ μέρος ποῦ κρύπτεται εἰς τὴν γῆν.

— Ὄχι, φωνάζει ὁ διάβολος, θὰ λάβω ἐκεῖνο ποῦ εἶνε ἔξω εἰς τὴν γῆν.

Οἱ Ἄραβες τότε σπείρουσι κρεμμύδια καὶ τὸν καιρὸν τῆς συγκομιδῆς αὐτοὶ μὲν ἔλαβον τὸν ὑπὸ τὴν γῆν καρπόν, ὁ δὲ διάβολος τά.... φύλλα.

Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὁ διάβολος ἐφώναξε θυμωμένος :

— Ἐφέτος ἐγὼ θὰ πάρω τὸ μέρος τοῦ προϊόντος τοῦ ὑπὸ τὴν γῆν.

Καὶ οἱ Ἄραβες ἔσπειραν κριθὴν καὶ σῖτον καὶ αὐτοὶ μὲν ἔλαβον τὰ στάχυα, ὁ δὲ διάβολος τὰς ρίζας.

Ἐν Ἀραβίᾳ ὑπάρχει φυτόν τι καλούμενον *φυτὸν τοῦ γελωτος*, τὸ ὁποῖον λαμβανόμενον προκαλεῖ

ἔκτακτον ἱλαρότητα, τάσιν πρὸς γέλωτα καὶ ὄρχησιν. Καὶ ἐν Σαρδώ, ὑπῆρχέ ποτε τοιαύτη πόα *σαρδωνία* καλουμένη καὶ ὁ ἐκ ταύτης γέλως ἐκαλεῖτο *σαρδώνιος γέλως*.

Ἀπὸ τὰ «Παράπονα»

ΜΟΣΧΙΕΣ

Μοσχιὲς τ' ἀχνά μου λούλουδα
'Σ τὸν τάφο μου σκορπίζουν,
Κι' ἀνάμεσα ἀπ' τὰ φύλλα τους
Λόγια κρυφὰ βουΐζουν.

Σκύψε νὰ κόψῃς τοὺς ἀνθοὺς
Ὅπου γιὰ σέν' ἀνθίζουν,
Σκύψε ν' ἀκούσῃς ὦ ἀσπλαχνη,
Τὰ λόγια ποῦ βουΐζουν.

Εἶν' οἱ ἀνθοὶ ποῦ φύτρωσαν
Ἀπ' τὰ πικρὰ δάκρυά μου,
Εἶνε τὰ λόγια ποῦ ἔλαψαν
Μαζὺ μὲ τὴν καρδιά μου...

Γ. Σαγιαξῆς.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ — ΤΕΧΝΗ

Ἑταιρεία Φιλοτέχνων

Ὑπὸ διαπρεπῶν λογίων καὶ καλλιτεχνῶν ἱδρύθη ἐπ' ἐσχάτων ἐν Ἀθήναις «*Ἑταιρεία Φιλοτέχνων*» σκοποῦσα τὴν ὑποστήριξιν τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν ἐν Ἑλλάδι. Οἱ κυρίως ἱδρυταὶ εἰσὶν οἱ κκ. Γ. Ρώμας, Τ. Ἀμπελᾶς, Δ. Καλογερόπουλος, Γ. Ἀβέρωφ, Ε. Λαμπάκης, καὶ Κ. Παπαμιχαλόπουλος. Ἡ ἑταιρεία ἀριθμεῖ 300 μέλη, ἄρχεται δὲ προσεχῶς τῆς ἐκδόσεως φωτοτυπιῶν εἰς μέγα σχῆμα ἔργων καλλιτεχνικῶν. Πρώτη ἐκδοθησομένη εἰκὼν ἔσται ἡ τοῦ κ. Βολανάκη, ἡ παριστῶσα τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. Ἐπίσης ἡ ἑταιρεία θὰ ἱδρύσῃ λίαν προσεχῶς διαρκῆ καλλιτεχνικὴν ἔκθεσιν, ἐν ᾗ θὰ μετάσχωσι πάντες οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι.

Ραγκαβῆ «Εἰκονοκλάσται».

Νέον δραματικὸν περισπούδαστον ἔργον ἐπεράτωσεν ἄρτι ὁ ἐν Βερολίνῳ διαπρεπὴς λόγιος καὶ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Κλέων Α. Ραγκαβῆς. Τὸ νέον ἔργον του ἐπιγράφεται «Εἰκονοκλάσται» εἶνε δὲ ὡς πάντα τὰ δραματικὰ αὐτοῦ ἔργα, ἱστορικόν. Γεγραμμένοι ἐν ἀπταίστῳ καὶ ἁρμονικωτάτῃ καθαρευούσῃ γλώσσῃ, ἧς διάπυρος καὶ ἐνθουσιώδης τυγχάνει ὑπέρμαχος ὁ κ. Ραγκαβῆς διακρίνονται οἱ «Εἰκονοκλάσται» διὰ τὴν γοργότητα καὶ τὸ ἔντονον τοῦ διαλόγου, τὴν δύναμιν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὴν ἱστορικὴν ἐπὶ πᾶσι ἀκρίβειαν. Ὁ κ. Ραγκαβῆς ἐνεπνεύσθη τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀνεκμεταλλεύτου φιλολογικῆς, παραγνωρισθείσης δ' ὡς μὴ ὤφειλε, περιόδου τῆς βυζαντιακῆς αὐτοκρατορίας. Οἱ χαρακτῆρες διαγράφονται ἀδροί, διέπει δὲ τὸ ὅλον ἔργον ἐγκράτεια τέχνης.

Οἱ «Εἰκονοκλάσται» ἐξεδόθησαν ἄρτι εἰς γερμανικὴν μετάφρασιν, ἀναβιβάζονται δὲ λίαν προσεχῶς εἰς τρία συγχρόνως γερμανικὰ θέατρα.

Οἰκογενειακὸν Ἡμερολόγιον.

Ὑπὸ τῆς λογίας κυρίας Ἄννας Σερουίου ἐξεδόθη ἄρτι Ἡμερολόγιον τῆς *Οἰκογενείας*, ἣν εὐδοκίμως διευθύνει. Τὸ Ἡμερολόγιον συνιστῶμεν ἐκθύμως εἰς πάντας, διότι περιέχει ἄρθρα καὶ μελέτας πολλοῦ λόγου ἀξίας, ὡς λ. χ. τῶν κ.κ. Θ. Φλογαίτου, Φ. Ἀλβάνα, Σ. Μαρτζώκη, Δ. Καλογεροπούλου, Α. Ἀβούρη, Ματθ. Συρμακέζη κ.λ.

Ποικίλη Στοά.

Ὑπὸ τοῦ λογίου κ. Ἰωάν. Ἀρσένη ἀγγέλλεται τὸ δέκατον τέταρτον ἔτος ἤδη, ἡ ἔκδοσις τῆς «*Ποικίλης Στοᾶς*», ἕνα τῶν ἀρτιωτέρων ἔργων τῆς συγχρόνου φιλολογίας. Οἱ διαπρεπέστεροι τῶν λογίων παρέχουσι τὴν πολύτιμον συμβολήν των, εἰκόνες δ' ἐξόχως καλλιτεχνικαὶ θὰ κοσμῶσι τὰς σελίδας αὐτῆς. Διὰ πρώτην φορὰν ἐν Ἑλλάδι ἐκδίδεται ἔργον τόσῳ πολυτελὲς καὶ ποικίλον. Θ' ἀναπληροῖ ὁλόκληρον βιβλιοθήκην ἡ «*Ποικίλη Στοὰ*» τοῦ ἔτους 1899, ἥτις κατὰ Μάρτιον θὰ ἐκδοθῇ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Ι. Δ. Τ. *Νάξον*. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη· θὰ φροντίσωμεν δι' ὅσα γράφετε προσεχῶς.—κ. κ. Π. Γ, Δ. Ι. Λ. Π, *Βῶλον*. Ἀπεστάλησαν φύλλα ἀπὸ 15 Αὐγούστου διότι τῆς 1ης ἐξηντλήθησαν.—κ. Ζ. *Καλάμας* Ἀκατάλληλον δυστυχῶς καὶ ὡς ποίημα, καὶ ὡς γλῶσσα. Τὴν δημοτικὴν ἡμεῖς θεωροῦμεν ὡς γλῶσσαν εὔληπτον καὶ ὄχι ὡς ἀκατανόητον.—κ. Γ. Κ. *Νίκαιαν*. Φύλλα τακτικῶς στέλλονται· ἀποροῦμεν πῶς δὲν λαμβάνετε τίποτε.—κ. Γ. Μ. *Κορτοβάζαιναν*. Αἱ φιλολογικαὶ ἐκλογαὶ ἐνεργοῦνται μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἰσέτι δὲν εἶδον τὸ φῶς· ἄρα θ' ἀκυρωθοῦν ὡς... πρόωροι.—κ. Λ. Ζ. *Ζάκυνθον*. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη· γράφομεν.—Φιλόμουσον *Κῶ*. Εὔκολος ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐρωτήματός σας. Ὁ Ν. Ἐπ. εἶνε συγγραφῖσκος, ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ ἐχθρούς, τοῦτο δὲν προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀξίαν του, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ θράσος του. Πλειότερα ταχυδρομικῶς.—κ. Σπ. Πασ. *Ἐνταῦθα*. Περιμένομεν τὴν ἄλλην ἀντ' ἄλλης τριγῶνα περήφανη.

Τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος» εὐγενῶς ἀνεδέχθησαν οἱ κάτωθι κύριοι.

Ἐν Χαλδίκι ὁ κ. Δημ. Λ. Στεφάνου.
Ἐν Ἄρτῃ οἱ ἀδελφοὶ Α. Καζαντζῆ.
Ἐν Ἀγχιάλῳ ὁ κ. Γεώργ. Τσακίρης.
Ἐν Βάρνῃ ὁ κ. Ε. Ξανθόπουλος.
Ἐν Γιουργέβῳ ὁ κ. Γεώργ. Φουρναράκης.
Ἐν Βουκουρεστίῳ ὁ κ. Εὔστ. Γ. Γαλάττης.
Ἐν Κωνστάντζᾳ ὁ κ. Νικ. Δημητρακάκης.
Ἐν Τούλτσᾳ ὁ κ. Γεώργ. Κοντόπουλος.
Ἐν Ὀδησσῷ ὁ κ. Ἀνδρ. Β. Κουμαριανός.
Ἐν Κορθίῳ Ἄνδρου ὁ κ. Δημ. Πανταζῆς.
Ἐν Τήνῳ ὁ κ. Ματθαῖος Μ. Ἀρκαλίδης

Τυπογραφεῖον «Νομικῆς»